

HN JM7W Y

ALMANAK

VOOR

NEDERLANDSCH-INDIE,

VOOR HET JAAR

1857.

BATAVIA,

TER LANDS-DRUKKERIJ.

1857.

Neth 9525.4

Harvard College Library

GIFT OF
Archibald Cary Coolidge, Ph.D.
(Class of 1887)
ASSISTANT PROFESSOR
OF HISTORY

ALMANAK

VOOR HET JAAR

1857.

Zamengesteld door den Geographischen Ingenieur

G. A. DE LANGE.

A L M A N A K

VOOR

NEDERLANDSCH-INDIE,

VOOR HET JAAR

1857.

BATAVIA,

Ter Lands-Drukkerij.

1857.

1761. 9535. 4

Harvard College Library
December 1, 1906
Gift of
Prof. A.C. Coolidge

ALMANAK

VOOR HET JAAR

1857.

J A A R T E L L I N G E N.

Het jaar 1857	der Christelijke tijdrekening stemt overeen met :
» » 6570	der Juliaansche Periode.
» » 5617	(laatste gedeelte) en 5618 (eerste gedeelte) sedert de Schepping der wereld, volgens de Israëlit.
» » 2610	sedert de stichting van Rome, volgens Varro.
» » 1273	(laatste gedeelte) en 1274 (eerste gedeelte) sedert de Hedjira of vlucht van Mohammed.
» » 4553	(laatste gedeelte) en 4554 (eerste gedeelte) der Chinesche tijdrekening.
» » 1785	(laatste gedeelte) en 1786 (eerste gedeelte) van de tijdrekening der Javanen.
» » 238	sedert de inname van Jakarta.

Het jaar 1273 der Mohammedaansche tijdrekening begint den 1sten September 1856 en eindigt den 21sten Augustus 1857.

Het jaar 5617 der Israëlitische tijdrekening begint den 30sten September 1856 en eindigt den 18den September 1857.

Het jaar 4553 der Chinesche tijdrekening begint den 6den Februarij 1856 en eindigt den 25sten Januarij 1857.

Het jaar 1785 der gewone Javaansche tijdrekening begint den 1sten September 1856 en eindigt den 20sten Augustus 1857.

De 1ste Januarij 1857 is den 2,399,316 dag sedert het begin der Juliaansche periode.

CHRONOLOGISCHE CIRKELS.

Het Gulden getal 16.	De Roomsche Indictie 15.
De Epacta 4.	De Zondags Letter D.
De Zooncirkel 18.	De Juliaansche Periode . . 6570

CHRISTELIJKE FEESTDAGEN.

Drie Koningen	Jan. 6	Hemelvaartsdag	Mei 25
Septuagesima	Feb. 8	Pinksteren	» 35
Vasten-avond	» 24	H. Drievuldigheid . . .	Junij 7
Asch-Woensdag	» 25	H. Sacramentsdag . . .	» 35
Palm-Zondag	April 5	St. Jansdag	» 24
Goede-Vrijdag	» 50	Eerste Advent	Nov. 29
Paschen	» 52	Kersmis	Dec. 25

ZON'S-DECLINATIE EN TIJDVEREFFENING.

Datums.	Zon's- declinatie			Tijdvereffening	Datums.	Zon's- declinatie			Tijdvereffening
	gr.	min.		m. s.		gr.	min.		m. s.
1 Januarij	23	1	Z	— 3 50	1 Julij	23	8	N	— 3 26
6 »	22	31	»	6 7	6 »	22	43	»	4 21
11 »	21	49	»	8 12	11 »	22	9	»	5 6
16 »	20	57	»	10 2	16 »	21	24	»	5 41
21 »	19	55	»	11 36	21 »	20	31	»	6 4
26 »	18	44	»	12 50	26 »	19	28	»	6 13
1 Febr.	17	7	»	13 53	1 August.	18	4	»	6 3
6 »	16	38	»	14 22	6 »	16	45	»	5 38
11 »	14	2	»	14 31	11 »	15	19	»	4 59
16 »	12	21	»	14 21	16 »	13	48	»	4 5
21 »	10	34	»	13 53	21 »	12	10	»	2 59
26 »	8	44	»	13 10	26 »	10	28	»	1 42
1 Maart	7	36	»	12 37	1 Septemb.	8	20	»	+ 0 5
6 »	5	41	»	11 31	6 »	6	29	»	1 42
11 »	3	44	»	10 15	11 »	4	36	»	3 24
16 »	1	46	»	8 51	16 »	2	41	»	5 9
21 »	0	13	N	7 22	21 »	0	45	»	6 54
26 »	2	12	»	5 49	26 »	1	13	Z	8 38
1 April	4	31	»	4 0	1 October	3	9	»	10 17
6 »	6	26	»	2 31	6 »	5	6	»	11 49
11 »	8	18	»	1 4	11 »	7	0	»	13 11
16 »	10	6	»	+ 0 12	16 »	8	52	»	14 20
21 »	11	50	»	1 20	21 »	10	41	»	15 15
26 »	13	30	»	2 16	26 »	12	26	»	15 54
1 Mei	15	4	»	3 1	1 Novemb.	14	26	»	16 16
6 »	16	31	»	3 33	6 »	15	59	»	16 13
11 »	17	52	»	3 50	11 »	17	26	»	15 50
16 »	19	5	»	3 53	16 »	18	45	»	15 4
21 »	20	11	»	3 42	21 »	19	56	»	13 58
26 »	21	7	»	3 17	26 »	20	57	»	12 31
1 Junij	22	3	»	2 32	1 Decemb.	21	49	»	10 47
6 »	22	39	»	1 43	6 »	22	31	»	8 47
11 »	23	6	»	0 46	11 »	23	1	»	6 31
16 »	23	22	»	— 0 16	16 »	23	20	»	4 10
21 »	23	27	»	1 21	21 »	23	27	»	1 42
26 »	23	23	»	2 25	26 »	23	23	»	— 0 48

Deze tafel is berekend voor den middag te Batavia, in middelbaren tijd.

De teekens + en — geven te kennen, of de tijdvereffening moet worden opgeteld bij, of afgetrokken van den middelbaren tijd om den waren tijd te bekomen.

Opkomst en ondergang der Zon en Meridiaans-doorgang van vier voorname planeten.

Datum.	Zons		Meridiaans doorgang van							
	Op-	Onder-	Venus		Mars		Jupiter		Saturnus.	
	komst	gang	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.	u. m.
	voorm.	nam.	nam.	nam.	nam.	nam.	nam.	voorm.	voorm.	nam.
1 Januarij	5 50	6 18	2 51	2 45	5 24	0 1				
15 »	5 58	6 23	3 0	2 33	4 36	nam.				
1 Februarij	6 3	6 25	3 4	2 15	3 40	9 49				
15 »	6 5	6 23	3 4	2 0	2 55	8 51				
1 Maart	6 6	6 19	3 1	1 44	2 11	7 55				
15 »	6 5	6 13	2 54	1 28	1 28	6 0				
1 April	6 3	6 6	2 36	1 8	0 36	5 55				
15 »	6 1	5 59	2 2	0 53	voorm.	5 3				
1 Mei	6 0	5 54	0 48	0 35	11 2	4 5				
15 »	6 1	5 51	voorm.	0 21	10 19	3 16				
1 Junij	6 4	5 51	9 56	0 4	9 27	2 17				
15 »	6 7	5 53	9 18	voorm.	8 43	1 30				
1 Julij	6 11	5 56	8 57	11 34	7 51	0 35				
15 »	6 12	5 59	8 51	11 19	7 5	voorm.				
1 Augustus	6 11	6 1	8 54	11 0	6 6	10 47				
15 »	6 7	6 2	9 3	10 43	5 16	9 59				
1 September	6 0	6 0	9 17	10 21	4 12	9 1				
15 »	5 53	5 57	9 28	10 1	3 16	8 11				
1 October	5 45	5 55	9 40	9 37	2 9	7 14				
15 »	5 39	5 53	9 49	9 14	1 8	6 22				
1 November	5 34	5 53	9 59	8 46	nam.	5 17				
15 »	5 33	5 56	10 9	8 21	10 51	4 22				
1 December	5 36	6 2	10 23	7 53	9 41	3 17				
15 »	5 41	6 9	10 40	7 27	8 41	2 19				

Deze tafel is berekend voor Batavia en uitgedrukt in *middelbaren* tijd van die plaats. De schemering, welke gewoonlijk gerekend wordt zich uittestrekken van af of tot het oogenblik dat de zon 18° onder den horizon is, duurt te Batavia gemiddeld 1 u. 12 m.

De woorden *voorm.* en *nam.* beteekenen tijd *voor* den middag, dat is te rekenen van middernacht, en tijd *na* den middag, dat is tusschen den middag en middernacht.

MAANS DOORGANG VAN DEN MERIDIAAN.

M A A N D E N.

Dag der Maand.	Januarij.	Februarij.	Maart.	April.	Mei.	Junij.	Julij.	Augustus.	September.	October.	November.	December.
1	u. m. 4 nam. 19	u. m. 5 nam. 30	u. m. 4 nam. 18	u. m. 6 nam. 8	u. m. 6 nam. 44	u. m. 7 nam. 31	u. m. 7 nam. 29	u. m. 8 nam. 33	u. m. 9 nam. 56	u. m. 10 nam. 13	u. m. 11 nam. 11	u. m. 20 voorm. 0
2	4 5	5 6	5 6	7 7	7 8	8 8	8 8	9 9	9 10	10 11	11 11	1 1
3	5 5	6 6	6 6	8 8	8 8	9 9	9 9	10 10	10 11	11 11	11 11	2 2
4	6 6	7 7	7 7	9 9	9 9	10 10	10 10	11 11	11 12	12 12	12 12	3 3
5	7 7	8 8	8 8	10 10	10 11	11 11	11 11	12 12	12 13	13 13	13 13	4 4
6	8 8	9 9	9 9	11 11	11 12	12 12	12 12	13 13	13 14	14 14	14 14	5 5
7	9 9	10 10	10 10	12 12	12 13	13 13	13 13	14 14	14 15	15 15	15 15	6 6
8	10 10	11 11	11 11	1 1	13 14	14 14	14 14	15 15	15 16	16 16	16 16	7 7
9	11 11	12 12	12 12	2 2	14 15	15 15	15 15	16 16	16 17	17 17	17 17	8 8
10	12 12	13 13	13 13	3 3	15 16	16 16	16 16	17 17	17 18	18 18	18 18	9 9
11	13 13	14 14	14 14	4 4	16 17	17 17	17 17	18 18	18 19	19 19	19 19	10 10
12	14 14	15 15	15 15	5 5	17 18	18 18	18 18	19 19	19 20	20 20	20 20	11 11
13	15 15	16 16	16 16	6 6	18 19	19 19	19 19	20 20	20 21	21 21	21 21	12 12
14	16 16	17 17	17 17	7 7	19 20	20 20	20 20	21 21	21 22	22 22	22 22	13 13
15	17 17	18 18	18 18	8 8	20 21	21 21	21 21	22 22	22 23	23 23	23 23	14 14
16	18 18	19 19	19 19	9 9	21 22	22 22	22 22	23 23	23 24	24 24	24 24	15 15
17	19 19	20 20	20 20	10 10	22 23	23 23	23 23	24 24	24 25	25 25	25 25	16 16
18	20 20	21 21	21 21	11 11	23 24	24 24	24 24	25 25	25 26	26 26	26 26	17 17
19	21 21	22 22	22 22	12 12	24 25	25 25	25 25	26 26	26 27	27 27	27 27	18 18
20	22 22	23 23	23 23	1 1	25 26	26 26	26 26	27 27	27 28	28 28	28 28	19 19
21	23 23	24 24	24 24	2 2	26 27	27 27	27 27	28 28	28 29	29 29	29 29	20 20
22	24 24	25 25	25 25	3 3	27 28	28 28	28 28	29 29	29 30	30 30	30 30	21 21
23	25 25	26 26	26 26	4 4	28 29	29 29	29 29	30 30	30 31	31 31	31 31	22 22
24	26 26	27 27	27 27	5 5	29 30	30 30	30 30	31 31	31 1	1 1	1 1	23 23
25	27 27	28 28	28 28	6 6	30 31	31 31	31 31	1 1	2 2	2 2	2 2	24 24
26	28 28	29 29	29 29	7 7	31 1	1 1	1 1	2 2	3 3	3 3	3 3	25 25
27	29 29	30 30	30 30	8 8	1 2	2 2	2 2	3 3	4 4	4 4	4 4	26 26
28	30 30	31 31	31 31	9 9	2 3	3 3	3 3	4 4	5 5	5 5	5 5	27 27
29	31 31	1 1	1 1	10 10	3 4	4 4	4 4	5 5	6 6	6 6	6 6	28 28
30	1 1	2 2	2 2	11 11	4 5	5 5	5 5	6 6	7 7	7 7	7 7	29 29
31	2 2	3 3	3 3	12 12	5 6	6 6	6 6	7 7	8 8	8 8	8 8	30 30
32	3 3	4 4	4 4	1 1	6 7	7 7	7 7	8 8	9 9	9 9	9 9	31 31
33	4 4	5 5	5 5	2 2	7 8	8 8	8 8	9 9	10 10	10 10	10 10	1 1
34	5 5	6 6	6 6	3 3	8 9	9 9	9 9	10 10	11 11	11 11	11 11	2 2
35	6 6	7 7	7 7	4 4	9 10	10 10	10 10	11 11	12 12	12 12	12 12	3 3
36	7 7	8 8	8 8	5 5	10 11	11 11	11 11	12 12	13 13	13 13	13 13	4 4
37	8 8	9 9	9 9	6 6	11 12	12 12	12 12	13 13	14 14	14 14	14 14	5 5
38	9 9	10 10	10 10	7 7	12 13	13 13	13 13	14 14	15 15	15 15	15 15	6 6
39	10 10	11 11	11 11	8 8	13 14	14 14	14 14	15 15	16 16	16 16	16 16	7 7
40	11 11	12 12	12 12	9 9	14 15	15 15	15 15	16 16	17 17	17 17	17 17	8 8
41	12 12	13 13	13 13	10 10	15 16	16 16	16 16	17 17	18 18	18 18	18 18	9 9
42	13 13	14 14	14 14	11 11	16 17	17 17	17 17	18 18	19 19	19 19	19 19	10 10
43	14 14	15 15	15 15	12 12	17 18	18 18	18 18	19 19	20 20	20 20	20 20	11 11
44	15 15	16 16	16 16	1 1	18 19	19 19	19 19	20 20	21 21	21 21	21 21	12 12
45	16 16	17 17	17 17	2 2	19 20	20 20	20 20	21 21	22 22	22 22	22 22	13 13
46	17 17	18 18	18 18	3 3	20 21	21 21	21 21	22 22	23 23	23 23	23 23	14 14
47	18 18	19 19	19 19	4 4	21 22	22 22	22 22	23 23	24 24	24 24	24 24	15 15
48	19 19	20 20	20 20	5 5	22 23	23 23	23 23	24 24	25 25	25 25	25 25	16 16
49	20 20	21 21	21 21	6 6	23 24	24 24	24 24	25 25	26 26	26 26	26 26	17 17
50	21 21	22 22	22 22	7 7	24 25	25 25	25 25	26 26	27 27	27 27	27 27	18 18
51	22 22	23 23	23 23	8 8	25 26	26 26	26 26	27 27	28 28	28 28	28 28	19 19
52	23 23	24 24	24 24	9 9	26 27	27 27	27 27	28 28	29 29	29 29	29 29	20 20
53	24 24	25 25	25 25	10 10	27 28	28 28	28 28	29 29	30 30	30 30	30 30	21 21
54	25 25	26 26	26 26	11 11	28 29	29 29	29 29	30 30	31 31	31 31	31 31	22 22
55	26 26	27 27	27 27	12 12	29 30	30 30	30 30	31 31	1 1	1 1	1 1	23 23
56	27 27	28 28	28 28	1 1	30 31	31 31	31 31	1 1	2 2	2 2	2 2	24 24
57	28 28	29 29	29 29	2 2	31 1	1 1	1 1	2 2	3 3	3 3	3 3	25 25
58	29 29	30 30	30 30	3 3	1 2	2 2	2 2	3 3	4 4	4 4	4 4	26 26
59	30 30	31 31	31 31	4 4	2 3	3 3	3 3	4 4	5 5	5 5	5 5	27 27
60	31 31	1 1	1 1	5 5	3 4	4 4	4 4	5 5	6 6	6 6	6 6	28 28

Deze tafel is berekend voor Batavia en in middelbaren tijd van die plaats. De woorden *voorm.* en *nam.* beteekenen tijd *voor* den middag, dat is na middernacht, en tijd *na* den middag, dat is tusschen den middag en middernacht.
De maans-opkomst en maans-ondergang hebben plaats tusschen 5 u. 59 m. en 6 u. 30 m. (gemiddeld 6 u. 12 m.) voor of na den maans-doorgang door den meridiaan.
Voor andere aan de kust gelegene plaatsen op Java is de correctie voor deze tafel 1 tot 3 minuten.

ECLIPSEN IN HET JAAR 1857.

Er zullen in dit jaar twee zons-eclipsen plaats vinden.

- I. Eene totale zons-verduistering op den 26sten Maart tusschen des voormiddags ten 5 u. 31 m. en 8 u. 16 m. middelbaren tijd van Batavia, onzichtbaar in Nederlandsch-Indie, maar zichtbaar in het grootste gedeelte van Australie, in den grooten of stillen Oceaan en in Noord en Centraal Amerika.
- II. Eene ringvormige zons-verduistering op den 18den September op Java en in den Indischen Archipel, in Australie, het grootst gedeelte van Azie en Europa en in het Noord-Oost gedeelte van Afrika zichtbaar.

Men heeft te Rijswijk eerste nitwendige aanraking ten 11 u. 59 m. 24 s. 's voormiddags, en laatste uitwendige aanraking ten 3 u. 10 m. 48 s. des namiddags.

Volgens den Engelschen Nautical Almanak, zijn de elementen der verduistering als volgt:

	u.	m.	s.
Greenwich's middelbare tijd der Conjunctie in			
Regte opklimming.	17	22	55,6
Zons- en maans Regte opklimming	11	42	27,30
Maans declinatie N.	2°	6'	7",9
Zons declinatie N.	1	54	3,8
Maans Uurbeweging in Regte opklimming		27	36,0
Zons idem idem		2	14,7
Maans Uurbeweging in declinatie S.		15	4,8
Zons idem idem S.			58,3
Maans Equatoriaal Horizontaal verschilzigt		55	36,3
Zons idem idem			8,5
Maans ware halve Middellijn		15	11,2
Zons idem		15	57,8

CHRISTELIJKE KALENDER.

JANUARIJ, 31 dagen.

- 1 Donderdag, *Nieuw-jaar.*
- 2 Vrijdag.
- 3 Zaterdag, *E. Kw. 7½ u.'s av.*
- 4 Zondag.
- 5 Maandag.
- 6 Dingsdag, *Drie Koningin.*
- 7 Woensdag.
- 8 Donderdag.
- 9 Vrijdag.
- 10 Zaterdag, *V. M. 4½ u.'s nam.*
- 11 Zondag.
- 12 Maandag.
- 13 Dingsdag.
- 14 Woensdag.
- 15 Donderdag.
- 16 Vrijdag.
- 17 Zaterdag.
- 18 Zondag, *L. Kw. 's middags.*
- 19 Maandag.
- 20 Dingsdag.
- 21 Woensdag.
- 22 Donderdag.
- 23 Vrijdag.
- 24 Zaterdag.
- 25 Zondag.
- 26 Maandag, *N. M. 6½ u.'s morg.*
- 27 Dingsdag.
- 28 Woensdag.
- 29 Donderdag.
- 30 Vrijdag.
- 31 Zaterdag.

FEBRUARIJ, 28 dagen.

- 1 Zondag.
- 2 Maandag, *E. Kw. 3½ u.'s morg.*
- 3 Dingsdag.
- 4 Woensdag.
- 5 Donderdag.
- 6 Vrijdag.
- 7 Zaterdag.
- 8 Zondag, *Septuagesima.*
- 9 Maandag, *V. M. 7 u.'s morg.*
- 10 Dingsdag.
- 11 Woensdag.
- 12 Donderdag.
- 13 Vrijdag.
- 14 Zaterdag.
- 15 Zondag.
- 16 Maandag.
- 17 Dingsdag, *L. Kw. 9½ u.'s voor-*
[middags.]
- 18 Woensdag.
- 19 Donderdag.
- 20 Vrijdag.
- 21 Zaterdag.
- 22 Zondag.
- 23 Maandag.
- 24 Dingsdag, *N. M. 7 u.'s av.,*
[Vasten Avond.]
- 25 Woensdag.
- 26 Donderdag.
- 27 Vrijdag.
- 28 Zaterdag.

MAART, 31 dagen.	APRIL, 30 dagen.
1 Zondag.	1 Woensdag, <i>E. K.</i> 8 $\frac{3}{4}$ u. 's av.
2 Maandag.	2 Donderdag.
3 Dingsdag, <i>E. K.</i> 11 $\frac{1}{2}$ u. 's voor-	3 Vrijdag.
4 Woensdag. [middags]	4 Zaterdag.
5 Donderdag.	
6 Vrijdag.	5 Zondag, <i>Palmdag</i> .
7 Zaterdag.	6 Maandag.
	7 Dingsdag.
8 Zondag.	8 Woensdag.
9 Maandag.	9 Donderdag, <i>V. M.</i> 4 $\frac{1}{2}$ u. 's av.
10 Dingsdag, <i>V. M.</i> 11 $\frac{1}{2}$ u.	10 Vrijdag, <i>Goede Vrijdag</i> .
11 Woensdag. ['s nachts.]	11 Zaterdag.
12 Donderdag.	
13 Vrijdag.	12 Zondag, <i>Paschen</i> .
14 Zaterdag.	13 Maandag.
	14 Dingsdag.
15 Zondag.	15 Woensdag.
16 Maandag.	16 Donderdag.
17 Dingsdag.	17 Vrijdag, <i>L. K.</i> 7 u. 's avonds.
18 Woensdag.	18 Zaterdag.
19 Donderdag, <i>L. K.</i> 4 $\frac{1}{2}$ u. 's morg.	
20 Vrijdag.	19 Zondag.
21 Zaterdag.	20 Maandag.
	21 Dingsdag.
22 Zondag.	22 Woensdag.
23 Maandag.	23 Donderdag.
24 Dingsdag.	24 Vrijdag, <i>N. M.</i> 2 $\frac{1}{2}$ u. 's nam.
25 Woensdag.	25 Zaterdag.
26 Donderdag, <i>N. M.</i> 5 $\frac{1}{2}$ u.	
27 Vrijdag. ['s morgens.]	26 Zondag.
28 Zaterdag.	27 Maandag.
	28 Dingsdag.
29 Zondag.	29 Woensdag.
30 Maandag.	30 Donderdag.
31 Dingsdag.	

MEI, 31 dagen.	JUNI, 30 dagen.
1 Vrijdag, <i>E. K.</i> 7½ u. 's morg	1 Maandag.
2 Zaterdag.	2 Dingsdag.
	3 Woensdag.
3 Zondag.	4 Donderdag.
4 Maandag.	5 Vrijdag.
5 Dingsdag.	6 Zaterdag.
6 Woensdag.	
7 Donderdag.	7 Zondag, <i>H. Drievuldigheid.</i>
8 Vrijdag.	8 Maandag, <i>V. M.</i> 12½ u.
9 Zaterdag, <i>V. M.</i> 9½ u. 's morg.	9 Dingsdag. [<i>'s nachts.</i>
	10 Woensdag.
10 Zondag.	11 Donderdag, <i>H. Sacrement.</i>
11 Maandag.	12 Vrijdag.
12 Dingsdag.	13 Zaterdag.
13 Woensdag.	
14 Donderdag.	14 Zondag.
15 Vrijdag.	15 Maandag, <i>L. K.</i> 2½ u. 's namd.
16 Zaterdag.	16 Dingsdag.
	17 Woensdag.
17 Zondag, <i>L. K.</i> 6½ u. 's morg.	18 Donderdag.
18 Maandag.	19 Vrijdag.
19 Dingsdag.	20 Zaterdag.
20 Woensdag.	
21 Donderdag, <i>Hemelvaartsdag</i>	21 Zondag.
22 Vrijdag.	22 Maandag, <i>N. M.</i> 5½ u. 's morg.
23 Zaterdag, <i>N. M.</i> 10 u. 's avond	23 Dingsdag.
	24 Woensdag, <i>St. Jan.</i>
24 Zondag.	25 Donderdag.
25 Maandag.	26 Vrijdag.
26 Dingsdag.	27 Zaterdag.
27 Woensdag.	
28 Donderdag.	28 Zondag.
29 Vrijdag.	29 Maandag, <i>E. K.</i> 11½ u. 's voor-
30 Zaterdag, <i>E. K.</i> 8½ u. 's av.	30 Dingsdag. [<i>middags.</i>
31 Zondag, <i>Pinksteren.</i>	

JULIJ, 31 dagen.**AUGUSTUS, 31 dagen.**

1 Woensdag.

2 Donderdag.

3 Vrijdag.

4 Zaterdag.

5 Zondag.

6 Maandag.

7 Dinsdag, *V. M. 3 $\frac{1}{4}$ u.'s nam*

8 Woensdag.

9 Donderdag.

10 Vrijdag.

11 Zaterdag.

12 Zondag.

13 Maandag.

14 Dinsdag, *L. K. 8 u.'s avonds*

15 Woensdag.

16 Donderdag.

17 Vrijdag.

18 Zaterdag.

19 Zondag.

20 Maandag.

21 Dinsdag, *N. M. 3 $\frac{1}{4}$ u.'s nam*

22 Woensdag.

23 Donderdag.

24 Vrijdag.

25 Zaterdag.

26 Zondag.

27 Maandag.

28 Dinsdag.

29 Woensdag, *E. K. 4 $\frac{1}{4}$ u.'s morg.*

30 Donderdag.

31 Vrijdag.

1 Zaterdag.

2 Zondag.

3 Maandag.

4 Dinsdag.

5 Woensdag.

6 Donderdag, *V. M. 3 $\frac{1}{4}$ u.*7 Vrijdag. [*'s nachts.*]

8 Zaterdag.

9 Zondag.

10 Maandag.

11 Dinsdag.

12 Woensdag.

13 Donderdag, *L. K. 3 $\frac{3}{4}$ u.*14 Vrijdag. [*'s nachts.*]

15 Zaterdag.

16 Zondag.

17 Maandag.

18 Dinsdag.

19 Woensdag, *N. M. 3 $\frac{1}{4}$ u.*20 Donderdag. [*'s nachts.*]

21 Vrijdag.

22 Zaterdag.

23 Zondag.

24 Maandag.

25 Dinsdag.

26 Woensdag.

27 Donderdag, *E. K. 3 $\frac{1}{4}$ u.'s av.*

28 Vrijdag.

29 Zaterdag.

30 Zondag.

31 Maandag.

SEPTEMBER, 30 dagen.**OCTOBER, 31 dagen.**

1 Dingsdag.
 2 Woensdag.
 3 Donderdag.
 4 Vrijdag, *V. M. 12 $\frac{1}{4}$ u. 's nam.*
 5 Zaturdag.

6 Zondag.
 7 Maandag.
 8 Dingsdag.
 9 Woensdag.
 10 Donderdag.
 11 Vrijdag, *L. K. 6 u. 's morg.*
 12 Zaturdag.

13 Zondag.
 14 Maandag.
 15 Dingsdag.
 16 Woensdag.
 17 Donderdag.
 18 Vrijdag, *N. M. 12 $\frac{3}{4}$ u. 's nam.*
 19 Zaturdag.

20 Zondag.
 21 Maandag.
 22 Dingsdag.
 23 Woensdag.
 24 Donderdag.
 25 Vrijdag.
 26 Zaturdag, *E. K. 4 u. 's nam.*

27 Zondag.
 28 Maandag.
 29 Dingsdag.
 30 Woensdag.

1 Donderdag.
 2 Vrijdag.
 3 Zaturdag, *V. M. 10 $\frac{1}{4}$ u. 's av.*

4 Zondag.
 5 Maandag.
 6 Dingsdag.
 7 Woensdag.
 8 Donderdag.
 9 Vrijdag.
 10 Zaturdag, *L. K. 1 u. 's nam.*

11 Zondag.
 12 Maandag.
 13 Dingsdag.
 14 Woensdag.
 15 Donderdag.
 16 Vrijdag.
 17 Zaturdag.

18 Zondag, *N. M. 4 $\frac{3}{4}$ u. 's morg.*
 19 Maandag.
 20 Dingsdag.
 21 Woensdag.
 22 Donderdag.
 23 Vrijdag.
 24 Zaturdag.

25 Zondag.
 26 Maandag, *E. K. 9 $\frac{1}{4}$ u. 's morg.*
 27 Dingsdag.
 28 Woensdag.
 29 Donderdag.
 30 Vrijdag.
 31 Zaturdag.

NOVEMBER, 30 dagen.**DECEMBER, 31 dagen.**

1 Zondag.
 2 Maandag, *V. M. 8 u. 's morg.*
 3 Dingsdag.
 4 Woensdag.
 5 Donderdag.
 6 Vrijdag.
 7 Zaterdag.

8 Zondag, *L. K. 5½ u.*
 9 Maandag, [*'s nachts.*
 10 Dingsdag.
 11 Woensdag.
 12 Donderdag.
 13 Vrijdag.
 14 Zaterdag.

15 Zondag.
 16 Maandag, *N. M. 6½ u.*
 17 Dingsdag, [*'s nachts.*
 18 Woensdag.
 19 Donderdag.
 20 Vrijdag.
 21 Zaterdag.

22 Zondag.
 23 Maandag.
 24 Dingsdag.
 25 Woensdag, *E. K. 5½ u.*
 26 Donderdag, [*'s nachts*
 27 Vrijdag.
 28 Zaterdag.

29 Zondag, *Eerste Advent.*
 30 Maandag.

1 Dingsdag, *V. M. 6 u. 's av.*
 2 Woensdag.
 3 Donderdag.
 4 Vrijdag.
 5 Zaterdag.

6 Zondag.
 7 Maandag.
 8 Dingsdag, *L. K. 5½ u. 's nam.*
 9 Woensdag.
 10 Donderdag.
 11 Vrijdag.
 12 Zaterdag.

13 Zondag.
 14 Maandag.
 15 Dingsdag.
 16 Woensdag, *N. M. 6½ u. 's av.*
 17 Donderdag.
 18 Vrijdag.
 19 Zaterdag.

20 Zondag.
 21 Maandag.
 22 Dingsdag.
 23 Woensdag.
 24 Donderdag, *E. K. 5½ u. s nam.*
 25 Vrijdag, *Keramis.*
 26 Zaterdag.

27 Zondag.
 28 Maandag.
 29 Dingsdag.
 30 Woensdag.
 31 Donderdag, *V. M. 4½ u. 's morgens.*

ISRAËLITISCHE JAARTELLING EN FEESTDAGEN.

De hedendaagsche Israëlitën beginnen hunne Jaartelling van de Schepping der Wereld; en wel van den 7den October van het Juliaansche jaar 3761 vóór onze Jaartelling.

Hunne jaren zijn maanjaren, en zij hebben twee soorten van jaren aangenomen; namelijk *gewone* jaren en *schrikkel* jaren; de eersten van 12, en de laatsten van 13 maanden. Elk dezer soorten van jaren verdeelen zij wederom in *korte*, *middelbare* en *lange* jaren; de gewone jaren hebben de lengte van 353, 354 en 355 dagen, en de schrikkel jaren de lengte van 383, 384 en 385 dagen.

In de volgende tafel kan men de namen der maanden en de lengte dier maanden verder nagaan.

Namen der Maanden.	Gewone jaren.			Schrikkel jaren.		
	korte.	midd.	lange.	korte.	midd.	lange.
Tiesjri , , , , , , ,	30	30	30	30	30	30
Chesjwan , , , , , , ,	29	29	30	29	29	30
Kiesleu , , , , , , ,	29	30	30	29	30	30
Tebeth , , , , , , ,	29	29	29	29	29	29
Sjebath , , , , , , ,	30	30	30	30	30	30
Adar , , , , , , ,	29	29	29	30	30	30
Wëadar , , , , , , ,	*	*	*	29	29	29
Nisan , , , , , , ,	30	30	30	30	30	30
Ijar , , , , , , ,	29	29	29	29	29	29
Siwan , , , , , , ,	30	30	30	30	30	30
Tamoesz , , , , , , ,	29	29	29	29	29	29
Ab , , , , , , ,	30	30	30	30	30	30
Eloel , , , , , , ,	29	29	29	29	29	29
Som der dagen.	353	354	355	383	384	385

De voornaamste Israëlitische feestdagen, die (met uitzondering van het Purim-feest) ten opzichte van hunnen Almanak standvastig, maar ten opzichte van den onzen, veranderlijk zijn, zijn de volgende:

Feestdagen.	Dag en Maand der Israëlitën.	Voor het Christ. jaar 1857.	
		Isr. jaar.	Christel. datum.
Nieuwjaars-feest , , , ,	1,2, Tiesjri	5618	19,20 September.
Gedalja, vasten , , , ,	3, "	"	21 "
Groote Verzoendag , , , ,	10, "	"	28 "
Loofhutten-feest , , , ,	15,16 "	"	3,4 October.
Id. einde , , , ,	22, "	"	10 "
Vreugde der Wet , , , ,	23, "	"	11 "
Tempelwijding , , , ,	25, Kiesleu	"	12 December.
Purim-feest , , , ,	14, Adar of Wëadar	5617	10 Maart.
Paasch-feest , , , ,	15,16, Nisan	"	9,10 April.
Idem , , , ,	21,22, "	"	15,16 "
Laglagomer , , , ,	18, Ijar	"	12 Mei.
Pinkster-feest , , , ,	6,7, Siwan	"	29,30 "
Verwoesting van Jerusalem,	9, Ab	"	30 Julij.

Israëlitische Kalender voor het Christelijk jaar 1857.

M a a n d e n. (De feestdagen zijn geïnkort *)													
Dag der Maand	5617 Tebeth 29 dagen	Sjebath 30 d.	Adar 29 d.	Nisan 30 d.	Ijar 29 d.	Siwan 30 d.	Ta- moesz 29 d.	Ab 30 d.	Eloel 29 d.	5618 Tiesjri 30 d.	Chesj- wan 30 d.	Kiesleu 30 d.	Tebeth 29 d.
1	1856 Dec. 26	Januarij 26	Febr. 25	Maart 26	April 25	Mei 24	Junij 23	Julij 22	Aug. 21	Sept. 19	Oct. 19	Nov. 18	Dec. 18
2	27	27	26	27	26	25	24	23	22	20	20	19	19
3	28	28	27	28	27	26	25	24	23	21	21	20	20
4	29	29	28	29	28	27	26	25	24	22	22	21	21
5	30	30	Maart 28	30	29	28	27	26	25	23	23	22	22
6	1857 Jan. 1	31	Maart 29	31	30	29	28	27	26	24	24	23	23
7	3	Febr. 2	3	April 1	Mei 2	Junij 30	Julij 29	28	27	25	25	24	24
8	4	3	4	2	3	31	30	29	28	26	26	25	25
9	5	4	5	3	4	1	30	29	28	27	27	26	26
10	6	5	6	4	5	2	31	30	29	28	28	27	27
11	7	6	7	5	6	3	1	Aug. 1	Sept. 1	29	29	28	28
12	8	7	8	6	7	4	2	2	2	30	30	29	29
13	9	8	9	7	8	5	3	3	3	Oct. 1	Nov. 1	Dec. 2	Dec. 2
14	10	9	10	8	9	6	4	4	4	2	2	Dec. 3	1858 Jan. 3
15	11	10	11	9	10	7	5	5	5	3	3	4	4
16	12	11	12	10	11	8	6	6	6	4	4	5	5
17	13	12	13	11	12	9	7	7	7	5	5	6	6
18	14	13	14	12	13	10	8	8	8	6	6	7	7
19	15	14	15	13	14	11	9	9	9	7	7	8	8
20	16	15	16	14	15	12	10	10	10	8	8	9	9
21	17	16	17	15	16	13	11	11	11	9	9	10	10
22	18	17	18	16	17	14	12	12	12	10	10	11	11
23	19	18	19	17	18	15	13	13	13	11	11	12	12
24	20	19	20	18	19	16	14	14	14	12	12	13	13
25	21	20	21	19	20	17	15	15	15	13	13	14	14
26	22	21	22	20	21	18	16	16	16	14	14	15	15
27	23	22	23	21	22	19	17	17	17	15	15	16	16
28	24	23	24	22	23	20	18	18	18	16	16	17	17
29	25	24	25	23	24	21	19	19	19	17	17	18	18
30	26	25	26	24	25	22	20	20	20	18	18	19	19

CHINESCHE TIJDREKENING

EN

JAARTELLING.

De jaartelling der Chinezen is volgens den heer J. Hageman Jcz., hoofdzakelijk tweederlei.

1°. Met cirkels van 60 jaren, *Kap-tsoe*, *Kà-soe*, *Kah-ien*, waarvan het eerste jaar is begonnen Anno Mundi 1307 of 2697 jaren voor de Christelijke telling, tijdens den Keizer *Ho-äng-ti*. Deze telling wordt weinig gebruikt.

Het jaar 1857 is gelijk aan het 54ste jaar van den 76sten cirkel, of A°. China 4554, *Tin-soe* of *Ting-tji*.

2°. Met regeringen der Keizers, ingevoerd met het 39ste jaar van den 48sten cyclus, of A°. D°. 163, onder Keizer *Hoe-ën-ti*. Deze jaarrekening wordt gekenmerkt door bijzondere benamingen der jaren of tijdperken, die geen ander gevolg hebben, dan dat zij de beoefening der geschiedenis zeer bemoeijelijken. Het jaar 1857 zal het VIIde jaar van Keizer *Amhong* zijn, of zoo hij aflijvig raakt, alsdan no. I van zijn opvolger.

Het Chineesch jaar 4554 heeft 13 maanden en 384 dagen en is een Slangenjaar, *Tjwa*.

De volgende staat toont aan eene reeks van 9 Chinese jaren met derzelver deelen, getallen en namen.

Chinesche jaren ; 76ste cirkel.

Num- mer.		B E N A M I N G.			Getal :			Begin volg. het Christ. jaar.	Andere jaar- bijnaam.
Cirkel.	Jaartal.	Bijnaam.	Twee tongvallen der Chin. taal.		Amhong.	Dagen.	Maanden		
48	4548	Ti	Sin-hoi	Siem-hai	1	384	12	1 Feb. 1851	Zwijnen jaar.
49	4549	Tjih	Njim-tsoe	Djim-tjoe	2	354	11	20 » 1852	Muizen jaar.
50	4550	Goe	Koei-tjeo	Kwi-tjo	3	355	12	8 » 1853	Buffel jaar.
51	4551	Hoy	Kap-ji	Kah-ien	4	384	13	29 Jan. 1854	Tijger jaar.
52	4552	Tho	Jat-maō	Yet-bouw	5	354	12	17 Feb. 1855	Boschkatjaar.
53	4553	Liong	Piang-sien	Pia-sin	6	355	12	6 » 1856	Serpent jaar.
54	4554	Tjwa	Tin-soe	Ting-tji	7	384	13	26 Jan. 1857	Slangen jaar.
55	4555	Bi	Boe-oeng	Boh-ngo	1	354	12	14 Feb. 1858	Paarden jaar.
56	4556	Yoe	Ki-boei	Ke-bi	1	354	12	3 » 1859	Schapen jaar.

Maanden en dagen der bovenvermelde jaren.

J A R E N.		M A A N D E N.											Loen.	
		Tjia.	Dji.	Sa.	Si.	Go.	Lak.	Tjiet.	Pe.	Kauw.	Tjap.	Tjapiet.		Tjapdji.
48	Sien-hai	30	30	29	30	29	29	30	29	30	29	30	30	Pe. 29.
49	Djim-tjoe	30	29	30	30	29	29	30	29	30	29	29	30	
50	Kwi-tjo	30	29	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	
51	Koh-ien	29	30	29	30	29	30	30	30	29	30	29	30	Tjiet. 29.
52	Yet-bouw	29	29	30	29	30	30	29	30	30	29	30	29	
53	Pia-sin	30	29	29	30	29	30	29	30	30	29	30	30	
54	Ting-tji	29	30	29	29	30	30	29	30	29	30	30	30	Go. 29.
55	Boh-ngo	29	30	29	29	30	29	29	30	30	29	30	30	
56	Ké-bi	30	29	30	29	29	30	29	29	30	29	30	30	

De dag begint bij de Chinezen even als bij ons, van af middernacht, of het eerste uur, tot middag 12 uur, en middernacht.

De dagen bij de Chinezen heeten, in de Hokien tongval:

Lepai.....Zondag, Kerkdag. *Paï-si*....Donderdag, 4de dag.
Paï-iet....Maandag, 1ste dag. *Paï-go*....Vrijdag, 5de »
Paï-dji....Dingsdag, 2de » *Paï-lak*....Zaturdag, 6de »
Paï-sah....Woensdag, 3de »

De Chinesche feestdagen zijn vaste of bewegelijke.

De *beweeglijke* zijn, volgens den Keizerlijken Chineschen Staatsalmanak: *Tjeng-beng*, het feest der dooden aan hunne graven, en *Tang-tjeh*, het feest der levenden. Deze vallen in de volgende jaren op de datums:

in het jaar: *Pia-sin.* *Tingtji.* *Bo-ngo.* *Ké-bi.*
Tjeng beng: 29 *dji-goë.* 11 *sagoe.* 22 *dji-goë.* 4 *sa.*
Tang-tjeh: 25 *tjap-iet.* 7 *tjap-iet.* 30 *tjap-iet.* 30 *tjap-iet.*

Te Batavia werden zij vroeger, in afwijking van in China, meestal op den 5den April en 22 December gesteld.

De *onbewegelijke* feestdagen zijn:

Tjap-go-meh.....15 *Tjia-goë.* Lantaarnfeest. Volle maan.
Go-goë-tje (*Petjoen*)... 5 *Go-goë.* Raadslagfeest. Jonge maan.
Tjiet-goë-poa (*Tjiöko*)... 15 *Tjiet-goë.* Doodenfeest in de tempels.
Benevens de kaarsen-offers op volle en nieuwe maan.

In 1857 zijn die Chinesche feesten vallende op:

Nieuwjaarsdag 26 Januarij.
Tjap-go-meh 9 Februarij.
Tjeng-beng 5 April.
Go-goë-tje (*Petjoen*) 27 Mei
Tjiet-goë-poa (*Tjiöko*) 3 September
Tangtjeh (*Makan ondee*) 23 December.

Chinesche Kalender voor het Christelijk jaar 1857.

Ma a n d e n .														(De feestdagen zijn gemeekt *).	
Dag der Maand.	4553 Tjap-dji 30 d.	4554 Tjin 29 d.	Dji 30 d.	Sa 29 d.	Si 29 d.	Go 30 d.	Loen- go. 29 d.	Lak 30 d.	Tjiet 29 d.	Pe 30 d.	Kauw 29 d.	Tjap 30 d.	Tjap- iet 30 d.		
1	1856. Dec. 28	* 26 Jan.	24 Feb.	26 Maart	24 April	23 Mei	22 Junij	21 Julij	20 Aug.	18 Sept.	18 October	16 Nov.	16 Dec.		
2	28	27	25	27	25	24	23	22	21	19	19	17	17		
3	29	28	26	28	26	25	24	23	22	20	20	18	18		
4	30	29	27	29	27	26	25	24	23	21	21	19	19		
5	31	30	28	30	28	* 27	26	25	24	22	22	20	20		
6	1857. Jan.	31 Feb.	Maart	31 April	29 Mei	28 Junij	27	26	25	23	23	21	21		
7	3	2	2	2	30	29	28	27	26	24	24	22	22		
8	4	3	3	3	2	30	29	28	27	25	25	23	23		
9	5	4	4	4	3	31	30	29	28	26	26	24	24		
10	6	5	5	* 5	4	2	2	30	29	27	27	25	25		
11	7	6	6	6	5	3	3	31	30	28	28	26	26		
12	8	7	7	7	6	4	4	Aug. 2	31	29	29	27	27		
13	9	8	8	8	7	5	5	3	Sept. 2	30	30	28	28		
14	10	* 9	9	9	8	6	6	4	3	October 2	31	29	29		
15	11	10	10	10	9	7	7	5	* 4	3	Nov. 2	30	30		
16	12	11	11	11	10	8	8	6	5	4	4	2	2		
17	13	12	12	12	11	9	9	7	6	5	5	3	3		
18	14	13	13	13	12	10	10	8	7	6	6	4	4		
19	15	14	14	14	13	11	11	9	8	7	7	5	5		
20	16	15	15	15	14	12	12	10	9	8	8	6	6		
21	17	16	16	16	15	13	13	11	10	9	9	7	7		
22	18	17	17	17	16	14	14	12	11	10	10	8	8		
23	19	18	18	18	17	15	15	13	12	11	11	9	9		
24	20	19	19	19	18	16	16	14	13	12	12	10	10		
25	21	20	20	20	19	17	17	15	14	13	13	11	11		
26	22	21	21	21	20	18	18	16	15	14	14	12	12		
27	23	22	22	22	21	19	19	17	16	15	15	13	13		
28	24	23	23	23	22	20	20	18	17	16	16	14	14		
29	25	24	24	24	23	21	21	19	18	17	17	15	15		
30	26	25	25	25	24	22	22	20	19	18	18	16	16		

INLANDSCHE TIJDREKENING.

Voor het jaar 1857 gelden de volgende Javaansche getallen :

- I. *Oud* Javaansch jaar 1785, der Ooster-Javanen.
 Burgerlijk begin den 14den December 1856.
 Burgerlijk einde den 7den December 1857.
 Het 3de jaar des kleinen cirkels, *Pon*.
 Tijdperk *Heroetjokro* (grootheid).
 Het jaar 24685 der wereld, volgens de Javaansche eenwreeksen.
 Getal der dagen 360, in 12 maanden van 30 dagen.
- II. *Nieuw* Javaansch jaar 1785—6 voor Midden-Java.
 Burgerlijk begin, 1 September 1856, 'smorgens 6 uur.
 Burgerlijk einde, 21 Augustus 1857, 'smorgens 6 uur.
 Juist begin, 29 Augustus 1856, 20 uur, 29 min., 20 sec.,
 37 tert.
 Juist einde, 19 Augustus 1857, 5 uur, 29 min., 58 sec.,
 48 tert.
 Bij de maansvernieuwing ten achteren, op den Meridiaan van
 Soerabaija, 11 uur, 7 min., 21. sec., 16 tert.
 Getal der dagen 354, zuiver Javaansche rekening.
 Het 1260ste jaar van de ijzeren eeuw, *Kali Sengoro*.
 Het 111de jaar der 12 jarige windoe, *Mithoeno-Krab-Twee-
 lingen*.
- III. *Gewoon* Javaansch jaar 1785—6, voor Mohammedanen.
 Burgerlijk begin, 31 Aug. 1856, 's avonds 6 uur.
 Burgerlijk einde, 20 Aug. 1857, 's avonds 6 uur.
 Juist begin, 29 Aug. 1856, 20 uur, 28 min., 30 sec., 37 tert.
 Juist einde, 19 Aug. 1857, 7 uur, 2 min., 8 sec., 48 tert.
 Bij de maans vernieuwing ten achteren, op den meridiaan van
 Soerabaija, 8 uur, 25 min., 11 sec., 16 tert.
 Getal der dagen 354 en 355, Java-Mohamm. rekening.
 Het VII en VIII jaar de 8 jarige windoe, *Wawoe* en *Dji-
 makir*.
- IV. De West-Javaansche rekening telt 3 jaren vooruit.
 A^o Java 1785—86 is A^o Bantam 1788—89.
 Deze jaren bestaan uit 354 en 355 dagen, in 12 maanden,
 weinig verschillende van de Oost-Javaansche.
- V. Arabisch-Mohammedaansch jaar 1273—4, het XIII en XIV van
 den 43sten cirkel van XXX jaren.
 Getal dagen 355 en 354.
 Burgerlijk begin, 1273, 31 Aug., 's avonds 6 uur, 1856.
 Burgerlijk einde, 1274, 21 Aug., 's avonds 6 uur, 1857.
 Ten achteren met de maans-synodale omloop, 13 uren, 25
 min., 50 sec., 57,4 tert.

TIJDREKENING EN JAARTELLING

DER

MOHAMMEDANEN.

De Mohammedaansche jaartelling is in een groot gedeelte van den Nederlandsch Indischen Archipel in gebruik. Zij is ingevoerd door de Arabieren toen hunne leer in deze gewesten ingang vond en draagt den naam van *Hedjira* of *Hedsjirah*, dat «ontvlugting van den geboortegrond» beteekent. Deze tijdrekening vangt aan op den 16den Julij 622, naar de Juliaansche stijl, zijnde den dag waarop Mohammed van *Mekka* naar *Medina* vlugten moest.

Het jaar is verdeeld in twaalf maanden, van 29 of 30 dagen. Dertig jaren vormen een cyklus, waarbij 19 jaren van 354 en 11 jaren van 355 dagen. De namen der maanden en het getal dagen van iedere maand zijn als volgt:

Maanden.	Gewone jaren.	Buitengewone jaren.
1. Moharram	30	30
2. Tsafar	29	29
3. Rebioel-awal (Moeloed). .	30	30
4. Rebioel-achir	29	29
5. Djoemadil-awal	30	30
6. Djoemadil-achir	29	29
7. Redjaboen	30	30
8. Sjaban (Roewah)	29	29
9. Ramadlan of Ramazan . .	30	30
10. Sjawal	29	29
11. Dzoel-kaidah	30	30
12. Dzoel-hidsjah (Besaar). .	29	30
Totaal dagen.	354	355

Een zoodanige 30 jarige tijdkring bevat alzoo 10631 dagen, en elk jaar gemiddeld $354\frac{11}{30}$ dag; daar nu een middelbaar Christelijk jaar nagenoeg $365\frac{1}{4}$ dag inhoudt, zoo is het verschil tusschen de beide jaren nagenoeg 10 dagen, 21 uren en 12 minuten.

De week heeft zeven dagen, waarvan de namen zijn:

Hàri àhad, of bij verbaster. *Hàri domingo*, d. i. 1ste dag, Zondag.

Hàri itznein, » *Hàri senin*, » 2de » Maandag.

Hàri tzelátza, » *Hàri selassa*, » 3de » Dinsdag.

Hàri àrbâ, » *Hàri rebo*, » 4de » Woensdag.

Hàri chemis, » *Hàri kemis*, » 5de » Donderdag.

Hàri djoemah, » *Hàri djoemahat*, » 6de » Vrijdag.

Hàri sabtoe, » *Hàri sabtoe*, » 7de » Zaterdag.

De Mohammedaansche berekening doet den dag eigenlijk aanvangen met den ondergang der zon, zoodat b. v. onzen Vrijdag avond, genoemd wordt *Malam Sabtoe*, d. i. Zaterdag avond.

De jaren 1273 en 1274 zijn de 13de en 14de jaren van den 43sten cyklus. Zij hebben 354 en 355 dagen, beginnen den 1sten September 1856 en 22 Augustus 1857, en eindigen den 21sten Augustus 1857 en 11 Augustus 1858.

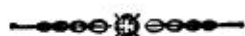
De voornaamste Moh. feestdagen gedurende 1857 zijn :

Inneming van Konstantinopel.....	20	Djoemadil-awal.....	16	Januarij.
Hemelvaart van Mohammed.....	27	Redjaboen.....	23	Maart.
Nederlaag der Turken bij Weenen, in hun jaar 1094.....	20	Ramadlan.....	14	Mei.
Beïran-feest (Il-ad-Tet'r).....	2 & 3	Sjawal.....	26 & 27	Mei.
Areboe Korbati of Klein Beïran....	10	Dzoel-hidsjah.....	1	Augustus.
Nieuwjaarsdag.....	1	Moharram.....	22	„
Assoera (streng vastendag).....	10	„	31	„
Moeloed (geboorte van Mohammed). 12	Rebioel-awal.....		31	October.

Kalender der Mohammedanen voor het Christelijk jaar 1857.

M a a n d e n		(De feestdagen zijn gemerkt *)	
Daag der Maand.			
1	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
2	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
3	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
4	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
5	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
6	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
7	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
8	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
9	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
10	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
11	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
12	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
13	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
14	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
15	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
16	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
17	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
18	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
19	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
20	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
21	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
22	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
23	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
24	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
25	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
26	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
27	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
28	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
29	1273 Djoemadil-awal 30 d.		
30	1273 Djoemadil-awal 30 d.		

TIJDREKENING DER JAVANEN.

Er bestaan op Java drie tijdrekeningen behalve de Arabisch-Mohammedaansche. Zij zijn, volgens de Tijdrekenkunde van *J. Hageman J. C. z.*, de *oude*-, de *nieuwe* Javaansche en der *Windoe*. De Javanen hebben *twee* verschillende jaartellingen.

1°. De *oude* Javaansche tijdrekening is in gebruik bij de Oostelijke berg-Javanen, gewoonlijk de *Tengerezen* geheeten. Zij rekenen bij cykles van 5 jaren, ieder van 12 maanden van 30 dagen. Hun Aera begint in Augustus A^o D^o 98.

2°. De *nieuwe* Javaansche tijdrekening, op een groot gedeelte van Java in gebruik, doch veelal met de volgende verwisseld. De rekening is bij groote Windoe-cykles van 120 jaren, onderverdeeld in cirkels van 12 jaren. Buitendien zijn er nog afzonderlijke cirkels van 32, van 20, en van 7 jaren, die allen eene sterrekundige beteekenis hadden, maar thans weinig anders nog dan in de wetenschap bestaan. Het zuivere Javaansche jaar heeft, gemiddeld, 354 dagen, 9 uren, 0 min., 38 sek., en 12 tertiën. De Javaansche Aera begint in October A^o D^o 125.

3°. De *gewone* Javaansche tijdrekening, meer in het dagelijksch leven en vooral in midden-Java in gebruik, geheel vrij van alle geniussen en dierteekens, als strijdig met de leer van Mohammed, doch niettemin in alle onderdeelen gekenmerkt wordende door geheimzinnige getallen (Neptoe) en beheerscht door tooverspreuken (Cheroep), die alle beeldspraak missen. Deze tijdrekening is, bij groote- of Cheroep Windoe's van 120 jaren, ieder onderverdeeld in 15 kleine Windoes van 8 jaren, van 12 maanden, en deze van 29 of 30 dagen. Het gemiddeld Windoe jaar heeft 354 dagen, 10 uren, 33 min., 38 sec. en 12 tertiën. De Aera voor deze rekening is dezelfde als die voor de nieuwe Javaansche.

De jaren, maanden, weken en dagen, dezer tijdrekeningen heeten in de *oude* en in de *gewone* telling, als volgt:

Jaren: *oude* telling: 1°. *Legi*. 2°. *Pahing*. 3°. *Pon*. 4°. *Wagé*. 5°. *Kliwon*.

Nieuwere telling: 1°. *Alip*. 2°. *Ehé*. 3°. *Djimawal*. 4°. *Djé*. 5°. *Dal*. 6°. *Bé*. 7°. *Wauw*. 8°. *Djimahir*.

Maanden: *oude* telling: *Koso*, *Karo*, *Katigo*, *Kapat*, *Kalimo*, *Kanam*, *Kapitoe*, *Kawoloe*, *Kasongo*, *Kasepoeloe*, *Dasto*, *Kasodo*.

Nieuwere telling: als de Mohamedaansche.

Weken: *oude* telling, 5 dagen: *Legi*, *Paing*, *Pon*, *Wagé*, *Kliwon*, *Pontjoworo*-week.

Gewone telling, als de verbasterde Mohammedaansche, week van 7 dagen, *Woekoe*-week.

Dagen : begin volgens *oude* rekening des morgens ten 6 uur, opgang der zon.

Volgens de *gewone* rekening 's avonds ten 6 uur, ondergang der zon.

De dag is volgens *oude* stijl, verdeeld : 10 deelen, 5 over dag, morgen, voormiddag, middag, namiddag en avond ; en in 5 des nachts, vooravond, voornacht, nacht, nanacht, dageraad. De *nieuwe* rekening regelt zich naar de *lima-waktoe* van den Koran.

VERGELIJKING der Javaansche en Arabische maanden.

MAANDEN.		Dagen.		Jaren.	
		Jav.	Arab.	Jav.	Arab.
V.	Djoemadil-awal	30	30	Wau 1785.	XIII. 1273.
VI.	Djoemadil-akir	29	29		
VII.	Redjap. Redjaboen	30	30		
VIII.	Roewah. Sjaban.	29	29		
IX.	Poso. Ramelan	30	30		
X.	Sjawal.	29	29		
XI.	Selo. Doelkaidah	30	30	Djimakir 1786.	XIV. 1274.
XII.	Besâr. Doelhadji	29	30		
I.	Soero. Moharram	30	30		
II.	Sapar. Tjsafar.	29	29		
III.	Moeloed. Rebioel-awal	30	30		
IV.	Rebioel-achir.	29	29		
V.	Djoemadil-awal	30	30		

Het Javaansch jaar Wau, 1785, heeft 354 dagen } 709.

» » » Djimakir, 1786, » 355 » }

Het Hedjira jaar XIII, 1273, » 355 » } 709.

» » » XIV, 1274, » 354 » }

Van 21 Augustus 1857 tot 10 Augustus 1858 is de Javaansche rekening één dag ten achteren, zoodat b. v. 1 Soero 1786 is 2 Moharram 1274.

Op 11 Augustus 1858 zijn beide weer gelijk.

Loopende Cycles en tijdperken, op Java.

Javaansche Cycles.			XXXXIIIste Arab. Cirkel.		Begin volgens de Christ. Aera van het	
Groote Windoe Jaren.	Jaar.	Get. dag.	Jaren.	Get. dag.	Javaansch jaar.	Arabisch jaar.
VIIIde Windoe Djaman Moerko.	4 Djé	1782	355	10	1270	355 4 Oct. 1853
	5 Dal	1783	354	11	1271	354 24 Sept. 1854
	6 Bé	1784	354	12	1272	354 13 » 1855
	7 Wauw	1785	354	13	1273	355 1 » 1856
	8 Djim-akir	1786	355	14	1274	354 21 Aug. 1857
						22 Aug.
VIIde Windoe Djaman Heroetjokro.	1 Alip	1787	354	15	1275	354 11 » 1858
	2 Ehé	1788	355	16	1276	355 31 Julij 1859
	3 Djim-awal	1789	354	17	1277	354 20 » 1860
	4 Djé	1790	355	18	1278	355 9 » 1861
	5 Dal	1791	354	19	1279	354 29 Junij 1862
	6 Bé	1792	354	20	1280	354 18 » 1863
	7 Wauw	1793	354	21	1281	355 6 » 1864
	8 Djim-akir	1794	355	22	1282	354 26 Mei 1865
VIIde Windoe Djaman Koetilo.	1 Alip	1795	354	23	1283	354 16 » 1866
	2 Ehé	1796	355	24	1284	355 5 » 1867
	3 Djim-awal	1797	354	25	1285	354 24 April 1868
	4 Djé	1798	355	26	1286	355 13 » 1869
	5 Dal	1799	354	27	1287	354 3 » 1870
	6 Bé	1800	354	28	1288	354 23 Maart 1871
	7 Wauw	1801	354	29	1289	355 11 » 1872
	8 Djim-akir	1802	355	30	1290	354 28 Feb. 1873

Djaman Moerko is het tijdperk van menschelijke ontevredenheid met alles wat voorkomt.

Heroetjokro is het tijdperk van vorstelijke grootheid en glans.

Koetilo is het tijdperk van onverschillige tevredenheid, onbedachtzaamheid en onbezonnenheid.

OUD-JAVAANSCH KALENDER.

Jaar 1785—6. — Pon-Wagé — 360 dagen.

Maanden van 30 dagen.	Begin, volgens A° D°.	
1. Koso.	14 December	1856.
2. Karo.	13 Januarij	1857.
3. Katigo.	12 Februarij	»
4. Kapat.	14 Maart	»
5. Kalimo.	13 April	»
6. Kanam.	13 Mei	»
7. Kapitoe.	12 Junij	»
8. Kawoloe.	12 Julij	»
9. Kasongo.	11 Augustus	»
10. Kasepoeloe.	10 September	»
11. Dasto (Hapit-lama).	9 October	»
12. Kasodho (Hapit-kayoe).	8 November	»

Einde 7 December 1857.

Het jaar 1857 begint op Djoemat-Pon, 17 Koso, Djoemadil-Awal 1785.

Het oud landbouwkundig jaar heeft 365 dagen, is verdeeld in 2 mongso's, *ketigo* en *rendem*, beginnende:
 in Mei de Mongso Ketigo, gedurende 181 dagen.
 in November de Mongso Rendem, gedurende 184 »

Het weekoe-jaar heeft 10 maanden van 35 dagen of ieder van 5 weekoe- en 7 passar-weken.
 Alle weken wisselt een genius, weekoe, af.
 Dit stelsel berust op waarzeggerij, voor goede en kwade dagen.

De oude of Weekoe benamingen van de dagen der week zijn, gelijkelyk afwisselend in zeven dagen als volgt, met de Mahommedaansche en gewone.

Ahad.	Ngahar.	Zondag.	Dite.
Senin.	Itznein.	Maandag.	Somo.
Selassa.	Tzelatza.	Dingsdag.	Hangoro.
Rebo.	Arba.	Woensdag.	Boedho.
Kemis.	Chemis.	Donderdag.	Respati.
Djoemahat.	Djoemah.	Vrijdag.	Soekro.
Saptoe.	Saptoe.	Zaterdag.	Toempak.

De aloude passar-dagen, Legi, Paing, Pon, Kliwon en Wagé, wisselen op zich zelve af, doch komen alle 35 dagen met de gewone week overeen, want 5×7 is $7 \times 5 = 35$.

Nieuw Javaansche Kalender voor het Christelijk jaar 1857.

MAANDEN.

M A A N D E N.

Dagen der maand.

1785 Wau. — Djoema- di-Awal. 30 d.	VI. Djoema- di-Akir. 29 d.	VII. Redjep. 30 d.	VIII. Roewah. 29 d.	IX. Poso. 30 d.	X. Sjawal. 29 d.	XI. Selo. 30 d.	XII. Besâr. 30 d.	1786 Djimakir. — Soero. 30 d.	II. Sapar. 29 d.	III. Moeloe. 30 d.	IV. Rebioel- Akir. 29 d.	V. Djoema- di-Awal. 30 d.
1856 Dec. 28 p. 29 wagé. 30 k. 31 legi. 1857 Jan. 1 p. 2 wagé. 3 k. 4 legi. 5 k. 6 paing. 7 pon. 8 wagé. 9 k. 10 legi. 11 k. 12 wagé. 13 k. 14 legi. 15 k. 16 wagé. 17 k. 18 legi. 19 k. 20 wagé. 21 k. 22 legi. 23 k. 24 wagé. 25 k. 26 legi. 27 k. 28 wagé. 29 k. 30 legi.	Jan. 27 p. 28 w. 29 k. 30 l. 31 p. Feb. 2 p. 3 w. 4 k. 5 l. 6 p. 7 w. 8 k. 9 l. 10 p. 11 w. 12 k. 13 l. 14 p. 15 w. 16 k. 17 l. 18 p. 19 w. 20 k. 21 l. 22 p. 23 w. 24 k. 25 l. 26 p. 27 w. 28 k. 29 l. 30 p.	Feb. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k. Maart 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.	Maart 27 p. 28 w. 29 k. 30 l. 31 p. April 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.	April 25 l. 26 p. 27 w. 28 k. 29 l. 30 p. Mei 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.	Mei 25 l. 26 p. 27 w. 28 k. 29 l. 30 p. Juni 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.	Juni 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k. Juli 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.	Juli 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k. Augustus 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.	Augustus 21 w. 22 k. 23 l. 24 p. 25 w. 26 k. 27 l. 28 p. 29 w. 30 k. Sept. 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.	Sept. 20 w. 21 k. 22 l. 23 p. 24 w. 25 k. 26 l. 27 p. 28 w. 29 k. 30 l. Oct. 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.	Oct. 19 p. 20 w. 21 k. 22 l. 23 p. 24 w. 25 k. 26 l. 27 p. 28 w. 29 k. 30 l. Nov. 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.	Nov. 18 p. 19 w. 20 k. 21 l. 22 p. 23 w. 24 k. 25 l. 26 p. 27 w. 28 k. 29 l. 30 p. Dec. 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.	Dec. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k. 1858 Jan. 1 p. 2 w. 3 k. 4 l. 5 p. 6 w. 7 k. 8 l. 9 p. 10 w. 11 k. 12 l. 13 p. 14 w. 15 k. 16 l. 17 p. 18 w. 19 k. 20 l. 21 p. 22 w. 23 k. 24 l. 25 p. 26 w. 27 k. 28 l. 29 p. 30 k.

**GEOGRAPHISCHE LIGGING der voornaamste plaatsen
in Nederlandsch-Indië, volgens de beste bepalingen.**

Namen der Plaatsen.	Breedte.	Lengte beoosten Greenwich.	Vershil in tijd met Batavia.
<i>Eiland Java.</i>	<i>gr. m. sec.</i>	<i>gr. m. sec.</i>	<i>u. m. sec.</i>
Batavia, tijdbal	6 7 40 Z	106 52 0	» 0 0 0
Buitenzorg, paleis	6 35 38 »	106 50 50	— 0 0 5
Tjiandjoer	6 50 35 »	107 13 0	† 0 1 24
Poerwakarta	6 30 45 »	107 29 0	» 0 2 28
Cheribon, vlaggestok	6 42 54 »	108 39 45	» 0 7 11
Tegal, idem	6 54 0 »	109 12 30	» 0 9 22
Pekalongan, idem	6 53 45 »	109 43 0	» 0 11 24
Samarang, idem	6 57 20 »	110 28 30	» 0 14 26
Magelang,	7 29 0 »	110 14 0	» 0 13 28
Salatiga,	7 17 0 »	110 31 45	» 0 14 39
Djokjakarta,	7 46 0 »	110 21 30	» 0 13 58
Soerakarta,	7 31 30 »	110 50 0	» 0 15 52
Pattie,	6 45 30 »	111 0 0	» 0 16 32
Japara, vlaggestok	6 32 30 »	110 39 30	» 0 15 10
Karimon-Djawa, idem	5 54 0 »	110 31 30	» 0 14 38
Rembang, idem	6 42 30 »	111 18 0	» 0 17 44
Grissee, idem	7 10 20 »	112 43 0	» 0 23 24
Soerabaja, W. hoofd	7 13 0 »	112 48 0	» 0 23 44
Passoeroean, vlaggestok ...	7 38 40 »	112 58 55	» 0 24 28
Probolingo, W. havenhoofd...	7 43 43 »	113 16 54	» 0 25 40
Bazoeki, vlaggestok	7 44 0 »	113 44 33	» 0 27 30
Banjoewangi, hoofd	8 12 40 »	114 26 0	» 0 30 16
Kediri,	7 48 0 »	112 3 0	» 0 20 44
Madioen	7 35 0 »	111 30 0	» 0 18 32
Patjitan, midden der baai ...	8 15 0 »	111 7 15	» 0 17 1
Poerworedjo	7 42 30 »	110 3 0	» 0 12 44
Banjoemaas	7 33 45 »	109 19 20	» 0 9 49
Tjilatjap, vlaggestok op Ka- rang Bollong	7 45 30 »	109 3 30	» 0 8 46
Wijnkoopsbaai, vlaggestok ...	6 59 30 »	106 33 50	— 0 1 13
Anjer, idem ...	6 3 10 »	105 58 43	» 0 3 33
Bantam, idem ...	6 1 39 »	106 12 41	» 0 2 37
Serang,	6 6 45 »	106 12 30	» 0 2 38
<i>Eiland Madura.</i>			
Bankallang	7 2 0 »	112 49 30	† 0 23 50
Soemanap, vlaggestok	7 2 45 »	113 57 30	» 0 28 22

Namen der Plaatsen.	Breedte.	Lengte beoosten Greenwich.	Vershil in tj'd met Batavia.
	<i>gr. m. sec.</i>	<i>gr. m. sec.</i>	<i>u. m. sec.</i>
<i>Eiland Bali.</i>			
Bali-Badong, Kotta	8 44 0 Z	115 12 45	† 0 33 23
Boliling, vlaggestok	8 5 51 »	115 8 40	» 0 33 7
<i>Eiland Lombok.</i>			
Ampannam, vlaggestok	8 31 0 »	116 10 0	» 0 37 12
Laboe Hadjie	8 42 0 »	116 38 0	» 0 39 4
<i>Eiland Soembawa.</i>			
Soembawa, kampong	8 28 0 »	117 25 0	» 0 42 12
Bima, vlaggestok	8 26 30 »	117 46 0	» 0 43 36
<i>Eiland Soemba.</i>			
Nangamessi, ankerplaats	9 36 0 »	120 19 0	» 0 53 48
<i>Eiland Flores.</i>			
Reo, kampong	8 15 30 »	120 32 30	» 0 54 42
Ende, idem	8 51 30 »	121 41 35	» 0 59 18
<i>Eiland Timor.</i>			
Koepang, vlaggestok	10 10 0 »	123 35 40	» 1 6 55
Atapoepoe, idem	9 0 0 »	123 51 0	» 1 7 56
<i>Eiland Amboina.</i>			
Fort Victoria	3 41 40 »	128 15 0	» 1 25 32
<i>Eiland Boeroe.</i>			
Kajelie-baai, fort Defensie...	3 22 30 »	127 11 30	» 1 21 18
<i>Eiland Saparoea.</i>			
Fort Duurstede	3 35 50 »	128 43 40	» 1 27 27
<i>Eiland Banda.</i>			
Fort Belgica	4 30 0 »	129 59 30	» 1 32 30
<i>Eiland Ternate.</i>			
Fort Oranje	0 47 12 N	127 29 30	» 1 22 30
<i>Eiland Celebes.</i>			
Makassar, fort Rotterdam	5 8 8 Z	119 26 30	» 0 50 18
Badjoa (hoofdplaats van Boni).	4 34 30 »	120 25 0	» 0 54 12
Bonthain, idem	5 33 45 »	120 0 30	» 0 52 34
Saleijer, idem	6 5 10 »	120 29 0	» 0 54 28
Manado, vlaggestok	1 29 40 N	124 55 0	» 1 12 12
Kema, vlaggestok	1 21 45 »	125 9 20	» 1 13 9
Gorontalo, idem	0 29 0 »	123 13 40	» 1 5 27
<i>Eiland Boeton.</i>			
Boeton, hoofdplaats	5 29 0 Z	122 39 0	» 1 3 8
<i>Eiland Borneo.</i>			
Bandjermassin, het bolbaken..	3 36 48 »	114 27 30	» 0 30 22
Soekadana, vlaggestok	1 16 30 »	109 57 30	» 0 12 22

Namen der Plaatsen.	Breedte.	Lengte beoosten Greenwich.	Vershil in tijd met Batavia.
	<i>gr. m. sec.</i>	<i>gr. m. sec.</i>	<i>u. m. sec.</i>
Pontianak, riviermond	0 0 30 Z	109 24 0	» 0 10 8
Sambas, vlaggestok	1 23 30 N	109 20 45	» 0 9 55
<i>Eiland Billiton.</i>			
Tjeroetjoep, monding der rivier.	2 42 0 Z	107 43 45	» 0 3 27
<i>Eiland Banka.</i>			
Muntok, vlaggestok (fort)....	2 4 0 »	105 13 25	— 0 6 34
Pangkal Pinang, idem.....	2 7 0 »	106 12 25	» 0 2 39
Toboealie, idem	3 0 0 »	106 28 30	» 0 1 34
<i>Eiland Bientang.</i>			
Fort Kroonprins	0 56 0 N	104 28 0	» 0 9 36
<i>Eiland Linga.</i>			
Linga, mond. der S. Daij.....	0 14 45 Z	104 39 0	» 0 8 52
<i>Eiland Sumatra.</i>			
Palembang, stad.....	2 59 0 »	104 47 45	» 0 8 17
Benkoelen, fort Marlborough..	3 48 0 »	102 20 0	» 0 18 8
Padang, Apenberg	0 59 30 »	100 22 30	» 0 25 58
Fort de Kock	0 20 30 »	100 23 0	» 0 25 56
Sibogha.....	1 44 0 N	98 46 0	» 0 32 24
Singkel, monding der rivier...	2 15 30 »	97 47 0	» 0 36 20
Atsjin, reede.....	5 35 0 »	95 26 0	» 0 45 44

De lengte opgaven zijn afhankelijk van die van *Batavia* en is voor laatstgenoemde plaats (de tijdbal) 106° 52' lengte beoosten *Greenwich* aangenomen.

In de laatste kolom der bovensfaande tafel duiden de teekens — en † aan, hoeveel tijd het op die plaatsen vroeger of later is dan te *Batavia*.

De miswijzing der kompasnaald in den Nederl. Indischen Archipel bedraagt tegenwoordig 0° 15' tot 1° 30' Noordoostering.

DEPOT VAN ZEEKAARTEN TE BATAVIA.

Bij het Depôt van zeekaarten te Batavia, waarvan het lokaal in het Paleis te Weltevreden gevestigd is, zijn verkrijgbaar gesteld de belangrijkste zeekaarten van den Indischen Archipel, en zijn eenige dezer kaarten mede te verkrijgen bij de havenmeesters te Batavia, Makasser en Anjer, alsook op het Marine-Etablissement te Soerabaja.

BENAMING DER KAART OF BESCHRIJVING.	DOOR WIEN VERVAARDIGD.	Prijs.	
		gl.	dt.
Java, in 5 bladen , , , , , , , , ,	Melvill van Carnbée.	21	105
Gids voor Java , , , , , , , , ,	Idem.	5	75
Java zee en aangrenzende vaarwaters, , , ,	Smits en Melvill.	6	00
Reede van Batavia , , , , , , , , ,	Escher, Eschauzier, enz.	6	30
Van Tanjong Kaik tot Anjer , , , , , , , ,	Staring, enz.	7	60
Straat Sunda , , , , , , , , ,	Rietveld en Boom.	6	30
Lampong baai , , , , , , , , ,	Blojs van Treslong Prins.	1	105
Reede Samarang , , , , , , , , ,	Boom.	2	00
Vaarwaters van Soerabaja , , , , , , , ,	Jansen.	2	75
Zuidwest gedeelte van Java , , , , , , , ,	Ampt en de Vriese.	2	60
Wijnkoops baai , , , , , , , , ,	Ampt.	3	00
Zeegat van Tjilatjap, met beschrijving , , ,	Groll.	1	55
Baai van Patjitan , , , , , , , , ,	De Perez.	2	60
Baai van Prigi of Segoro Wedie , , , , , , , ,	Escher.	2	75
Westkust van Sumatra, benoorden Padang , , ,	Osthoff.	10	00
Beschrijving van idem , , , , , , , , ,	Idem.	1	105
Kokos-Eilanden , , , , , , , , ,	Jacob Swart.	1	60
Straten Banka en Billiton , , , , , , , , ,	Smits.	8	90
Gids voor idem , , , , , , , , ,	Idem.	1	105
Reede van Muntok en Noordwest gedeelte Banka,	Schröder.	1	60
Straten Gaspar , , , , , , , , ,	Osthoff.	5	00
Reede Tjeroetjoep , , , , , , , , ,	Modderman.	1	30
Zuidelijk gedeelte der Chinesche zee , , , ,	Melvill van Carnbée.	8	90
Vaarwaters van Riouw, Singapore en Linga, , ,	Idem.	11	30
Straat Riouw , , , , , , , , ,	Van der Plaat, enz.	7	60
Noordkust van Battang , , , , , , , , ,	Boom.	1	45
Eilanden beoosten Java , , , , , , , , ,	Smits.	5	00
Ankerplaatsen idem , , , , , , , , ,	Idem.	2	60
Gids voor idem , , , , , , , , ,	Idem.	4	45
Straat Makasser , , , , , , , , ,	Idem.	7	60
Reede van Makasser, enz., , , , , , , , ,	Schröder, enz.	2	00
Vaarwaters benoorden Makasser , , , , , , , ,	Van Gogh.	5	30
Idem, vervolg tot Parre Parre , , , , , , , ,	Modderman.	5	45
Oostkust van Celebes , , , , , , , , ,	Smits en Melvill.	5	00
Moluksche Archipel , , , , , , , , ,	Gregory.	18	90
Gids voor idem , , , , , , , , ,	Idem.	29	60
Baai van Amboina , , , , , , , , ,	Meijer.	6	30
Reede van Dobo , , , , , , , , ,	Kingdom en Saurman.	1	18
Baai van Wahaai , , , , , , , , ,	Dittlof Tjassens.	1	30
Baai van Manganitoe (Sangir) , , , , , , , ,	Budde, de Lange, enz.	0	100
Baai van Taroena (idem) , , , , , , , , ,	Budde en Schuijt.	0	100
Ankerplaats te Salibaboe , , , , , , , , ,	Moeth en de Lange.	0	100
Zuidkust van Nieuw-Holland, , , , , , , , ,	Jacob Swart.	10	00
Zuid-Afrika , , , , , , , , ,	Idem.	4	45
St. Helena, , , , , , , , ,	Idem.	3	90

METEOROLOGISCHE OPGAVEN.

Uit de waarnemingen, gedurende de jaren 1846, 1847 en 1848 verrigt door heer *P. J. Maier* te Weltevreden, 4½ Ned. El. boven de zee, zijn de onderstaande resultaten verkregen :

Maanden.	Gemiddelde temperatuur in 100 deelige graden.	Tot het vriespunt herleidde			Betrekkelijke vochtigheid ten 100.
		Maxima-barom. standen in millim. te 9½ u. voorm.	Minima-barom. standen in millim. te 3½ u. nam.	Gemiddelde uit de maxima's en minima's	
Januarij . . .	25,61	759,1	756,4	757,8	87,38
Februarij . . .	25,65	759,4	756,7	758,1	87,44
Maart	26,34	758,7	755,9	757,3	86,05
April	26,78	758,7	755,8	757,2	84,03
Mei	26,56	758,8	756,1	757,5	84,59
Junij	26,39	758,9	756,3	757,6	83,63
Julij	26,00	758,8	756,2	757,5	83,81
Augustus . . .	26,41	759,2	756,4	758,8	79,28
September . . .	26,11	759,8	756,8	758,3	83,13
October	26,27	759,5	756,6	758,1	82,60
November . . .	26,27	758,9	756,0	757,5	83,78
December . . .	25,86	758,4	756,8	757,1	85,33
Gemiddeld . . .	26,19	759,0	756,3	757,6	84,26

of 79,14 Fahr.

Het water hetwelk bij den gemiddelden druk en temperatuur in de atmosfeer in dampvorm bevat was, bedroeg in :

1846	2,785	ten honderd volume-deelen.
1847	2,717	»
1848	2,741	»

Gemiddeld 2,748

Volgens waarnemingen gedurende eene reeks van 22 jaren (1829—1850) te Batavia gedaan onder directie van den heer *J. Tromp*, bedraagt het gemiddeld getal regen-dagen (dagen waarop regen valt) in de verschillende maanden als volgt :

Januarij 22	Mei 9	September 6
Februarij 20	Junij 7	October 13
Maart 17	Julij 7 à 8	November 13
April 12	Augustus 6	December 15
Gedurende de Oostmoesson (Mei, Junij, Julij, Aug., Sept., Oct) 48 à 49		
» » West » (Nov., Dec., Jan., Feb., Mrt., Apr.) 98 à 99		
» het geheele jaar 147.		

Volgens de waarnemingen van Dr. *P. L. Onnen*, is de gemiddelde barometer-stand te *Buitenzorg*, tot het vriespunt herleid en zonder toepassing der verbetering voor de verandering der zwaarte-kracht, 735,70 millimeters.
 de gemiddelde der maxima-standen 736,53 »
 » » » minima » 734,68 »
 » » » temperatuur 24,7 C. of 76,4 F. en wel, 's morgens te 6 u. 71,4 F., 's avonds te 6 u. 76,8 en te middernacht 73,6 F.

Door vierjarige waarnemingen, is de gemiddelde barometerstand, tot het vriespunt herleid, bevonden :

te Soerabaja..... 757,22 millimeters.
 » Samarang..... 758,37 »
 » Ambarawa..... 719,27 »

Door waarnemingen van den heer *E. Kreijenberg*, te *Simpang* bij *Soerabaja*, in 1852, is de gemiddelde jaarlijksche temperatuur aldaar bevonden : 27,55 C. of 81,59 F.

Jaarlijksch gemiddeld watergehalte der dampkringslucht in damp-vorm op 1 kub. meter : 21,417 grammen.

Jaarlijksche gemiddelde relative vochtigheid ten 100 : 82,64.

Hoogte der gevallen regenmassa : 2,054 meter.

Getal regen-dagen : 134.

Uit de vergelijking der temperatuur-waarnemingen te *Wetevreden* met gelijktijdige op den top van den berg *Pangerango*, ter hoogte van ruim 3000 N. ellen, blijkt, dat het verschil der temperatuur des morgens ten 8 ure het geringst is en gemiddeld 14°,77 C. bedraagt, terwijl des avonds ten 6 ure, het grootste verschil, gemiddeld 18°,32, bestaat.

De constante temperatuur, 6 voet beneden den grond, bedraagt te *Wetevreden* 27°,1 C. of 80°,8 F.; op den *Pangerango* 12° C. of 53°,6 F.

Volgens de waarnemingen van den kapitein-ter-zee der Fran-sche marine *Duperrey*, bedraagt de temperatuur van de op-pervlakte der zee in dezen Archipel 84°,7 F.

Voornaamste munten, maten en gewigten, in gebruik in Nederlandsch-Indie.

MUNTEN.

Zilveren. Rijksdaalders à $2\frac{1}{2}$ gulden à f 2.50.
Heele, halve, kwart, $\frac{1}{10}$ guldens, = 120, 60, 30 en 12 duiten.

MATEN.

Lengtemaat. De Rhijnl. voet, van 0,313947 Ned. el.
De Rhijnl. roede, van 12 voeten.
De paal, van 400 Rhijnl. roeden.
De Amst. el, van 0,68781 Ned. el.
De Amst. vadem, van 1,69878 id.
De Eng. yard, van 0,9144 id.

Vlaktemaat. De Bahoe, van 500 vierk. Rhijnl. roeden.
De Djoeng, van 2 bouw (West Java).
De Pantjar, van 4 bouw (Oost Java).
De vierk. paal, van 320 bahoe.

NB. De oude Bahoe of bouw is:

in Bezoek, ongeveer 1400 vierk. Rhijnl. roeden,
in Passaroewan, » 1225 » » »

Inhoudsmaat. Indische kan, van 1,515859 litre.
Bataviasche ton, van 0,9144 Ned. mud.
Leggers, van 388 Ind. kannen.
Koijang, van 30 picols.
Gantang, van 468 kub. Rhijnl. duimen.
Takker, 33 botels olie = 25,769609 litre.
Kodi, 20 voor stukgoed, 40 pond tabak.
Last, van Ned. ton, voor scheepsladin = 4000.

Telmaat voor Rijst, (padi).

Poetjong, een handgreep padi = 5 katti.
Gidding, pintjar, kihat = 2 poetjong.
Sanga, 5 gindings = p. m. 50 katti of 60 pond.
Hamat, van 10 — 40 sanga, verschillend.
Tjaing, ongeveer 2500 Amst. pond padi.

GEWIGTEN.

Standgewicht. De pikol van 61,7613 Ned. pd. = 125 Amst. pd.
Het katti, $\frac{1}{100}$ pikol = $1\frac{1}{4}$ Amst. pond.
De gantang, 10 katti (Midden-Java).
idem 5 » Oost-Java).
Het Amst. pond van 0,49409 Ned. pond.

Opiumgewicht. Het katti van $\frac{1}{160}$ pikol $\approx$ 16 thail.

De thail, $\frac{1}{16}$ katti $\approx$ 10 tji.

De tji, $\frac{1}{16}$ thail $\approx$ 10 tiembang.

De tiembang, $\frac{1}{16}$ tji $\approx$ $\frac{1}{1600}$ katti.

Goud en zilver. Het katti van $1\frac{1}{2}$ Amst. pond.

De thail, $\frac{1}{16}$ katti $\approx$ 2 realen.

De reaâl, 8 amas, ook 10 maas $\approx$ 4 seekoe.

De seekoe van 6 oewang $\approx$ $\frac{1}{2}$ reaâl.

Volumineus. De koljan, te Batavia 27; te Samarang 28; te Soerabaija 30 pikols rijst.

Idem voor zout 30 pikols $\approx$ 18 zakken, 4 schoepel 0,6 kop. Ned. maat.

AARDBEVINGEN.

De voornaamste Aardbevingen op Java zijn geweest :

- 1586, in Oost- en Midden Java.
 - 1684, den 13den Januarij, in West- en Midden Java.
 - 1699, den 4den Januarij, in Westelijk Java.
 - 1769, den 25sten Januarij, in Westelijk Java.
 - 1772, den 10den Mei, in Westelijk Java.
 - 1775, den 4den Januarij, in Westelijk Java.
 - 1778, den 12den Januarij, in Midden Java.
 - 1780, den 22sten Januarij, in Westelijk Java.
 - 1786, in Midden Java.
 - 1806, den 19den Maart, in Westelijk Java.
 - 1815, in April, over geheel Java.
 - 1816, den 12den September, in Westelijk Java.
 - 1817, den 23 en 24sten Januarij, in Westelijk Java.
 - 1818, den 8sten November, over geheel Java.
 - 1821, den 25sten September, in Westelijk Java.
 - 1822, in October, in Westelijk Java.
 - 1833, den 28sten Januarij, in Westelijk Java.
 - 1834, den 10den October, in Westelijk Java.
 - 1835, den 26sten Augustus, in Westelijk Java.
 - 1842, den 25sten Mei, in Westelijk Java.
 - 1844, den 15den Februarij, in Westelijk Java.
 - 1847, den 16den November, in geheel Westelijk Java.
 - 1848, in Junij en Julij, in Westelijk Java.
 - 1852, den 9den Januarij, in Westelijk Java.
 - » 13den October, in Midden Java.
 - » 20sten December, in Midden- en Westelijk Java.
 - 1854, den 3den Mei, in Oostelijk Java.
 - 1855, » 30 en 31sten Maart, in Westelijk Java.
-

**TAFEL, aangevende de hoogte boven de oppervlakte der zee,
van een aantal punten in Nederlandsch Indië.**

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
EILAND JAVA.			
Serang, (hoofdplaats der residentie) ..	Bantam.	Hörner	98
G. Karang (hoogste berg in Bantam) ..	»	Jungh.	69
G. Poeloe Sarie	»	Reinw.	5155
G. Gedeh	»	Melvill	6052
G. Battoor	»	idem.	4061
Pandeglang	»	idem.	2019
Warong Geenong	»	idem.	2040
Lebak	»	Jungh.	2033
Bodjong Maniek	»	Hörner	764
Bodjong Mangkoe (wegpas in het W Z W. van Bodjong Maniek	»	Jungh.	230
G. Dadap	»	idem.	136
Dal, N.O.waarts van dien berg	»	Hassk.	146
Kombai	»	Hörner	79
G. Pajong	»	Jungh.	326
G. Pannenjoan	»	idem.	709
G. Tanna beurem	»	idem.	1071
Tjibeo	»	idem.	693
Kebontjau	»	idem.	140
Serrewweh	»	idem.	1500
G. Lieman	»	idem.	1480
Tjigemblong	»	idem.	1531
G. Langkap	»	idem.	998
Tjimassok	»	idem.	1345
Hoiwalla	»	idem.	1190
		idem.	2411
		idem.	1050
		idem.	1593
		idem.	1640
		idem.	952

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Residentie gelegen</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
G. Plassari.....	Bantam.	Hassk.	3218
Batavia (Waterloo-plein).....	Batavia.	V. d. W.	16
Bidara Tjina (post).....	»	idem.	90
Tandjoeng (idem).....	»	idem.	177
Tjibinong (idem).....	Buitenzorg	V. d. W.	464
Tjitrap (landhuis).....	»	Hassk.	447
Tjampea (landhuis).....	»	idem.	510
G. Tjiboddas of Vogelberg.....	»	idem.	1063
Jassinga (landhuis).....	»	idem.	359
		Hörner	364
		Reinw.	846
		V. d. W.	903
Buitenzorg (hoofdplaats der residentie) .	»	Hörner	802
		Jungh.	862
		Hassk.	835
Tjomas (landhuis).....	»	idem.	791
Gadok (post)	»	V. d. W.	1551
		Hassk.	1369
		idem.	1675
Pondok Gedeh	»	Jungh.	1759
		idem.	2649
Tjiseroa (post)	»	Hassk.	2558
		Reinw.	4711
		Blüme	4705
G. Megamendoeng (op den grooten weg).	»	V. d. W.	4781
		Jungh.	4780
		Hassk.	4699
		Reinw.	6963
		Jungh.	6995
G. Salak (hoogste top).....	»	Melvill	7167
		Smits	7014
G. Pangerango, hoogste top.....	Pr. Regt.	deLange	9630
Kandang Badak (tuin)	»	Smits	7545
		Blüme	9580
		Hörner	9442
G. Gedeh (hoogste punt van den Kratermuur).....	»	Müller	9526
		Jungh.	9550
		Hassk.	9238

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
Tjipannas (post).....	Pr. Regt.	V.d.W.	3434
		Hassk.	3349
Soekaboemi (post).....	»	idem.	1859
		Jungh.	1914
Tjiandjoer, (hoofdplaats der residentie).	»	V.d.W.	1574
		Jungh.	1500
		Hassk.	1456
G. Gombong.....	»	idem.	2490
G. Soemboel.....	»	idem.	3087
G. Andier.....	»	idem.	3447
G. Kendang.....	»	idem.	3398
		idem.	3204
Tjampakka (koffijtuin).....	»	Jungh.	3135
G. Halimoen.....	»	Hassk.	5029
Kali Tjisokkan (oever bij den gr. weg)	»	idem.	699
Idem (rivier bed).....	»	Jungh.	896
		idem.	741
Kali Tjitaroem (oever bij den gr. weg).	»	idem.	958
Idem (rivier bed).....	»	Hassk.	777
Radjamandala (post).....	»	Jungh.	696
		V.d.W.	906
Bandong, (hoofdplaats der adsistent residentie).....	»	idem.	2264
		Jungh.	2235
		Hassk.	2233
G. Tankoeban Praauw, (hoogste Z. Z. O. punt van den kratermuur).....	»	deLange	6433
G. Tombak Roejong.....	»	Reinw.	6115
G. Patoeha (W. N. W. rand).....	»	deLange	7746
Patengan (meer aan de W. afhelling id.).	»	Jungh.	4956
G. Tiloe.....	»	Reinw.	5866
		idem.	6437
G. Malabar (hoogste top).....	»	Jungh.	7336
G. Papandaijang, hoogste NW. kraterrand	»	idem.	7260
Tjikadjang (theetuin, huis van den ads.).	»	Hassk.	3845
G. Tjikoerai.....	»	deLange	8964
G. Tampomas.....	»	idem.	5345
G. Boekittoengoel.....	»	idem.	7022

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
Garoet (hoofdplaats van Limbangan) ..	Pr. Regt.	Hassk.	2126
G. Goentoer (hoogste N. W. kra- terrand)	»	Jungh.	2240
Telaga Bodas (zwavel-meer).....	»	idem.	6312
G. Galoengoeng (hoogste punt in den krater)	»	Reinw.	5917
Tassik Malajoe	»	Jungh.	5401
Manondjaja (hoofdpl. van Soekapoera).	»	idem.	3716
Soemedang (hoofdplaats der adsistent residentie)	»	idem.	1035
Poerwakarta, residentie-huis.....	»	Hassk.	961
Wanajassa, passangrahan	»	idem.	786
Dawoean, passangrahan	»	V. d. W.	1520
Tengeragong, landhuis.....	»	Jungh.	1407
G. Tjerimei (hoogste N. W. krater- rand)	»	Hassk.	1505
Argalinga (hoogste kampong op id.) ..	Krawang.	Maier.	242
Koeningan, (huis van den Kontroleur).	»	idem.	2035
Dessa Tjiniroe	»	idem.	111
G. Poegag, (wegpas).....	»	idem.	1812
Dessa Selogambe	»	deLange	9695
Dessa Soebang	»	Jungh.	3880
G. Kiara Nonkeng, (wegpas).....	»	deLange	1694
Dessa Tjiwaroe	»	Jungh.	807
Dessa Tjamara	»	idem.	2726
Dessa Loerangong	»	idem.	1014
G. Maningtang, (hoogste top aan den linker oever der rivier).....	»	idem.	1004
Heuvel bij Walled	»	idem.	2235
Madjalengka, hoofdplaats der adsistent- residentie	»	idem.	543
Tjawi, heuvel Tjelling	»	idem.	823
Tjiamis (hoofdplaats der adsistent-resi- dentie Galoe).....	»	idem.	310
Passier Koelou	»	idem.	231
	»	deLange	246
	»	idem.	459
	»	idem.	712
	»	idem.	728
	»	idem.	906

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
G. Kiarabandong.....	Cheribon	deLange	1291
Passier Ekkek	»	idem.	1467
Heuvel Soekatingal.....	»	idem.	1523
G. Kromon.....	»	idem.	1863
Passier Salam	»	idem.	2416
G. Sitoegedeh.....	»	idem.	2704
G. Segara	»	idem.	3014
G. Gegerbehas	d	idem.	3168
G. Tjarennang	»	idem.	3696
G. Tjendana.....	»	idem.	3748
G. Sawal	»	idem.	5610
G. Slamet of Tegalberg	Tegal.	Jungh.	10999
Karang Kobar, (dorp in het geb. van dien naam).....	Banjoemaas	idem.	3259
Pegoondangan (theetuin in idem).....	»	idem.	4294
Plateau Diëng, (in den Passangrahan) ..	»	idem.	6514
Telaga Ierie (warme bronnen in het Diëng gebergte).....	»	idem.	5965
G. Pangonang (top idem idem)	»	idem.	7195
Telaga Drino (meer in het Diëng geb.)..	»	idem.	6454
Batoer (dorp in idem).....	»	idem.	5173
G. Praauw (hoogste punt).....	Bagelen.	idem.	8146
Djadjar (dorp in het dal van dien naam).	»	idem.	4620
Telaga Tjebong (meer)	»	idem.	6681
Sketang (dorp bij den berg Felerrep)...	»	idem.	5098
G. Sindoro	Kadoe.	idem.	10018
Djombret (oorsprong der rivier Progo)..<	»	Melvill	10388
Kletong (op den verbindings-rug des Sindoro en Soembing)	»	Jungh.	4123
Wonosobo (dorp).....	»	idem.	4476
G. Soembing (hoogste punt).....	Bagelen.	idem.	2542
Idem, (bodem des kraters)	Kadoe.	idem.	10707
Rindjoo-modjoo (theet. Z. O. van idem).	»	Melvill	10848
Magelang (hoofdplaats der residentie)..<	»	Jungh.	10205
Vereenigingspunt der riv. Ello en Progo.	»	idem.	3311
		V.d. W.	1223
		Jungh.	1221
		idem.	782

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
Samarang (residentie-huis Bodjong)....	Samarang.	Uhlenb.	12
Oenarang (fort).....	»	idem.	997
G. Oenarang (top Soroloi).....	»	Jungh.	4998
Willem I (fort).....	»	V. d. W.	1516
Djamboe (post).....	»	idem.	1566
Pingit (post op het Djamboe-gebergte).	»	idem.	2184
Salatiga (fort).....	»	Jungh.	2090
Pas bij Koppeng (hoogste punt des wegs van Salatiga naar Magelang).....	»	V. d. W.	1828
G. Merbaboe (hoogste N. top).....	»	Jungh.	1877
Lodoseboe (theetuin aan de N. W. af- helling idem).....	»	idem.	4553
Pantaran (landhuis aan de O. afhel- ling idem).....	»	idem.	9923
Ampel (landhuis).....	»	Melville	10338
Selo (landhuis op den verbindings-rug des Merbaboe en Merapi).....	»	Jungh.	4480
Boijolalie (fort).....	»	idem.	4035
Klatten (idem).....	Soerakarta.	idem.	2041
Solo (hoofdplaats der residentie).....	»	idem.	5049
G. Lawoe (hoogste top).....	»	V. d. W.	1330
Karang Pandan (op de W. helling van id.)	»	Jungh.	1262
Soekoe (tempel-bouwval op idem).....	»	V. d. W.	574
Jeddo (idem op idem).....	»	Jungh.	673
G. Merapi.....	»	V. d. W.	331
Djokjakarta (residentie-huis).....	Soerakarta.	Jungh.	292
Madioen (hoofdplaats der residentie)..	»	idem.	10414
G. Willis (hoogste top Dorowadie)...	»	idem.	2069
Telaga Ngebel (meer in het gebergte van dien naam).....	»	Jungh.	3647
Boedak (dorp aan de Z. hell. des Willis).	»	idem.	4366
Welingin.....	Djocjakarta	idem.	8940
	»	V. d. W.	361
	Madioen.	Jungh.	233
	»	idem.	8233
	»	idem.	2338
	»	idem.	3233
	Kedirie.	idem.	949

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
Blitar.....	Kedirie.	Jungh.	523
Kedirie.....	»	idem.	204
Modjo Kerto.....	Soerabaja.	Zolling.	93
Wonosalem.....	»	idem.	1057
Trawas.....	»	Zolling.	2429
		idem.	5691
G. Penangoengan.....	»	Melvill.	5354
		Smits.	5065
G. Waliran.....	»	idem.	9840
		Zolling.	10058
		idem.	10349
G. Ardjoeno.....	Passoer.	Jungh.	10709
		Melvill.	10655
		Smits.	10400
Dilawang.....	»	Jungh.	1723
Toenggoel Rono.....	»	idem.	5530
		idem.	1449
Malang (hoofdplaats).....	»	Jukes.	1420
		idem.	2840
Batoe (passangrahan).....	»	Jungh.	2794
Hoogste punt van den bergpas van Batoe over den Radja Bessi.....	»	idem.	3777
		idem.	1914
Ngantang.....	»	Jukes.	1952
G. Kawi (Oro-oro vlakte).....	»	Jungh.	8567
» (Z. W. kratermuur):.....	»	idem.	9126
G. Kloet (hoogste top van den kraterm.)	»	idem.	4819
Pakkies.....	»	Jukes.	1474
Kebon Sahari.....	»	idem.	3257
		Jukes.	5501
Tosari	»	Jungh.	5670
		idem.	2276
Poespo.	»		
Penanjaan (hoogste punt in den N. kra- terrand van het Tenger gebergte) . .	»	Zolling.	7677
G. Moengal (hoogste punt van den berg- pas van Tosarie)	»	Jungh.	7574
Dassar (voet van den G. Lemboeng). .	Bezoeskie.	idem.	6684
» (voet van den G. Gedollo). . .	»	idem.	6862

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Kynl. voeten.</i>
Dassar (voet van den G. Bromo) . . .	Bezoekie.	Jukes.	6617
G. Bromo (N. W. kant)	»	Jungh.	7326
G. Koembang (berg Z. waarts v. d. Bromo)	»	idem.	8253
Hoogste punt van den bergpas van Nga- dasahari)	»	idem.	7218
		idem.	6224
Ngadasahari (Passangrahan)	»	Zolling.	6140
		Jukes.	6046
		Herwer.	6060
Soekapoera	»	Jungh.	2809
Pasrepan.	»	idem.	472
Roetjak (dal beneden de wegscheiding van den Ider Ider).	»	idem.	6715
Ider-Ider, wegscheiding	»	idem.	7677
G. Lemboeng (hoogste punt v. d. Tenger)	»	idem.	8448
Lido Ombo	»	Jungh.	6281
		Jukes.	6108
		idem.	1354
Kandangan.	»	Jungh.	1366
Gelok Klakka.	Passoeroear	idem.	3844
Lamadjang tenga	»	idem.	1345
G. Widodaren (van den Semiroe) . . .	»	idem.	6641
		idem.	11878
G. Semiroe N. W. top.	»	Zolling.	11911
		Smits.	11610
Passangrahan van Klakka aan de Lamoen- gan.	Bazoeke.	Jukes	757
Meer van Klakka	»	Jungh.	734
Tieries (aan den voet van den Taroep).	»	Zolling.	1345
G. Taroep (O. top van den G. Lamoengan).	»	Smits.	5238
Lamadjang	»	Jungh.	166
		Jukes	159
Djember	»	Jungh.	312
Soeger-Ior	»	idem.	933
Bondowosso (Passangrahan)	»	idem.	874
Tjemoro Kendang (aan den Yang) . . .	»	idem.	7052
Argopoero (hoogste top van den Yang).	»	idem.	9557
		Smits.	9605

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
G. Krintjing	Bazoeke.	Zolling.	8268
Tagalan Deloewang	»	idem.	6668
G. Ringgit (hoogste naald).	»	Melvill.	3822
Pakki-an.	»	Smits.	3900
Pondokh Soemoer	»	Jungh.	1478
Noordrand van den G. Rawoen.	»	idem.	5600
Hoogste punt van idem	»	idem.	9933
Hoogste punt van den G. Kendang.	»	Melvill.	10830
G. Sedano, Balocran of Telaga Woeron.	»	Smits.	10770
Ooengoep Ooengoep.	»	Jungh.	6001
Widodarin van Banjoewangi (hoogste kraterrand, Z. Z. W. van het meer).	»	Smits.	4426
G. Ranteh	»	Melvill.	4204
Idjeng (Merapi)	»	Zolling.	4612
G. Pendil	»	idem.	5868
Soengie Pahit, nabij den waterval	»	Jungh.	5818
		idem.	7517
		V. d. W.	7572
		Zolling.	7468
		Melvill.	8282
		Smits.	8802
		Smits.	8874
		Melvill.	8919
		Zolling.	9725
		Melvill.	7485
		Jungh.	5329
EILAND SUMATRA.			
Padang (Apenberg)	Resid. Pad en Bovenl.	Osthoff.	319
Solok	»	Elliott.	1197
Sjoenjong	»	idem.	444
Kajoe tannam	»	Osthoff	397
Padang Pandjang	»	Müller	2172
Goegoe Sigandang (fort)	»	Elliott.	2484
G. Merapi (hoogste top)	»	Osthoff	3559
Idem (de Z. rand des werkenden krat.).	»	Müller	9234
G. Singallang (hoogste top)	»	Hörner	9309
		Müller	8450
		Hörner	9353
		Melvill	9842

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Kijnl. voeten.</i>
	Resid. Pad en Bovenl.		
Meer op de helling van idem.....	»	Osthoff	8079
Hoogste huizen op idem.....	»	idem.	4332
De Kock (fort).....	»	Müller	2924
	»	Elliott.	2954
Dano of meer van Meninjoe	»	idem.	1449
	»	Müller	1486
Palembangang.....	»	Elliott.	2508
Matoea (fort).....	»	Müller	3279
Mengoppo (fort)	»	Osthoff	491
Meer van Sinkara,	»	dePerez	1047
	»	Elliott.	1134
Tanjong Ampalo (fort)	»	Osthoff	604
Raaff (idem)	»	Müller	2020
Marapalm (bergpas)	»	Osthoff	3755
Van der Capellen (fort)	»	Müller	1335
Paija Kombo (idem)	»	idem.	1570
	»	Elliott.	1583
Veltman (idem)	»	Müller	1529
Van den Bosch (idem)	»	idem.	1545
Schenk (idem)	»	idem.	1692
G. Ophir (hoogste top Telaman)	Aijer Bang	Osthoff	9329
		Melvill	9655
Bonjol (fort)	»	Osthoff	713
	»	Elliott.	631
Loehoe Sikeppeng (idem)	»	idem.	1432
	»	Osthoff	1467
Batoe Bedindie.....	»	Elliott.	882
Loender (fort)	»	Osthoff	710
	»	Elliott.	675
Rau,	»	Elliott.	823
	»	Osthoff	950
Pertibi,	»	idem.	227
Pronghai	»	Elliott.	1705
Batong.....	»	idem.	1881
Kotta Kopan	»	idem.	1379
Tanna Batoe.....	»	idem.	1657
Elout (fort).....	»	idem.	661
	»	Osthoff	680

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
Loeboe Radja (hoogste top in de Bat- ta-landen)	Aijer Bang.	Jungh.	6053
Padang Sedampang	»	Elliott.	901
Berg van Indrapoer	Benkoelen.	Melvill	8161
G. Bongso of Suikerbrood,	»	idem.	3287
G. Tangamoes, G. Semangka of Kei- zerspiek	Lampongs.	idem.	7206
Lampongsch gebergte	»	idem.	7000
G. Bidada, ongeveer	»	Zolling.	6200
G. Radja Bassa	»	Melvill	4273
G. Talang, 1e punt achter Telok Betong	»	Zolling.	120
Natar, in het midden van den zadel ..	»	idem.	321
Tiegenmennong, aan de rivier Sekampong	»	idem.	216
Tarabangie, (kampong)	»	idem.	167
Goenong Batin, (idem)	»	idem.	167
Mangala, (kampong, aan de rivier Toe- lang Bawang)	»	idem.	119
STRAAT SUNDA.			
Eiland Krakatowa, (piek)		Melvill	2620
Idem Bissi, (idem)		idem.	2736
Idem Seboekoe, (idem)		idem.	1357
EILAND BANKA.			
G. Manoembing, of Monopijn.	Banka.	idem.	1556
G. Parmassang (hoogste top)	»	Smits.	1570
G. Marass (idem.)	»	Melvill	1325
Berg ten Z. van Koba	»	idem.	2617
G. Pajong of St. Paulus berg	»	Melvill	2397
		idem.	985
		Smits.	1030
EILAND BALI.			
G. Agong.		Melvill.	10511
G. Tabanan		Smits.	9790
		Melvill.	7645

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
EILAND SELAPARANG, LOMBOK OF SASSAK.			
G. Rindjani, hoogste piek des eilands . .		Melvill. 13378 Smits. 11490	
EILAND SOEMBAWA.			
G. Ngenges.	Rijk van Soembawa.	Zoll. + 5400	
Batoe Lanteh	»	idem. 5090	
Soemmoeng Andeh	»	idem. 2440	
G. Tambora of Triding (O.-rand des kra- ters)	Dompo.	idem 8780 Melvill 9017	
Aroe Hassa (Z.O. top vanden zadelberg).	Bima.	Zolling. 5340	
Soro Mandi of Vadersmitberg	»	Melvill 3593	
Podjo (hoogste dorp aan den zadelberg).	»	Zolling. 2326	
G. Tjewoe	»	idem. 1660	
G. Wabo (overgang tusschen Bima en Sappi)	»	idem. 1200	
EILAND GOENONG API.			
Top des Vuurbergs		Melvill+ 6000	
EILAND FLORES.			
Omboeoe Romba of G. Keo, vulkaan..		Melvill 8798	
Omboeoe Soro of G. Rokka		idem. 6371	
Piek Larantoeke of Ilimandiri		idem. 5045	
Idem Lobetobi		idem. 6912	
Idem tusschen de twee laatstgenoemden.		idem. 7301	
Toren eiland		idem. 2230	
EILAND ADENARA.			
Berg Wokka		Melvill 4762	
EILAND LOMBATTA.			
Berg Lobetolle (hoogste berg des eilands).		idem. 4587	
EILAND PANDIJE OF POETARE.			
Hoogste berg		idem. 3110	

<i>Namen der Plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
EILAND TIMOR.			
Selamoe piek.....			344000?
Timor.....			4500?
Fetie.....			4500?
Moetis.....			4500?
Mieomaffa			4500?
Lakaän.			6000?
Allas.			11500?
EILAND BANDA.			
G. Api (krater-vlak)	Banda.	Reinw.	1696
Idem (hoogste top).....	»	Smits.	1858
G. Bandeira op Groot Banda	»	Reinw.	1549
De Papenberg	»	idem.	629
EILAND AMBOINA.			
Salhoetoe (hoogste top des eilands) ...	Amboina.	Forsten	3890
G. Wawani	»	idem.	3327
G. Horie.	»	idem.	1973
EILAND TERNATE.			
Hoogste top des vuurbergs	Ternate.	idem.	5336
EILAND TIDORE.			
Hoogste top.....	»	idem.	5376
EILAND CELEBES.			
G. Klabat	Manado.	d. Lange	6377
G. Soedara	»	Forsten	4263
G. Batoe Angoes.....	»	idem.	2225
G. Lokon	»	d. Lange	5090
Tomohon, negerij	»	idem.	2484
Toelian idem	»	idem.	2134
Kakas idem	»	idem.	2207
G. Massarang	»	idem.	4029
G. Tompoesso	»	idem.	3736
G. Mahawoet	»	Reinw.	4197
G. Sapoetan'.....	»	Forsten	4053
		d. Lange	5791

<i>Namen der plaatsen.</i>	<i>In welke Resi- dentie gelegen.</i>	<i>Door wien bepaald.</i>	<i>Hoogte in Rijnl. voeten.</i>
G. Sempo	Manado.	Reinw.	4744
G. Kawatak	»	Forsten	4761
G. Kawien	»	d. Lange	3851
G. Menado toea	»	idem.	3341
Het meer Tondano	»	idem.	2631
Berg bij kaap Donda	»	idem.	2204
Piek van Bonthein	Makasser.	Martind.	8922
		Melvill.	9779
		Smits.	9788
NIEUW-GUINEA.			
Berg Lamantsjiéri bij de Triton-baai .		Moder.	2390
Gebergte Charles-Louis		Dumoulin	8600
Sneeuw Gebergte			15000
Geb. Arfak bij Doreh		Duperr.	9244
CHINESCHE ZEE.			
G. Ranaij (hoogste top van Gr. Natuna).		Laplace.	3570
LINGA EN RIOUW.			
Piek van het eiland Linga	Riouw.	Smits.	3604
Tafelberg van Bientang	»	idem.	1340
Hoogste top van het eiland Sinkep	»	idem.	1528
P. Saija ongeveer	»	idem.	670

NB. De bovenstaande opgaven zijn meest allen door den Barometer bepaald, uitgezonderd die van den Hr. Zollinger, welke het kookpunt van water daartoe bezigde en die van de Heeren Smits en Melvill van Carnbée, welke door hoekmeting gevonden zijn.

De opgaven van Osthoff zijn eene verzameling van waarnemingen door Hörner, Müller en Osthoff, zoo mede die van de luitenants ter zee Melvill en Smits van verscheidene zeeofficieren.

Voor de herleiding der maten dient, dat

1 Nederlandsche El = 3,185256 Rijnl. voeten.

1 Parijsche voet... = 1,0347 » »

1 Engelsche voet.. = 0,97085 » »

KORTE KRONIJK

der voornaamste gebeurtenissen in Indië, met betrekking tot de Nederlanders, sedert hunne eerste togten daarheen, en vestiging aldaar.

Voorafgegane ontdekkingen der Portugezen.

1498. *Vasco de Gama* omzeilt de *Kaap de Goede Hoop*.

1505. Vestiging in *Indië*.

1510. Ontdekken *Ceylon*, het oude *Taprobane*.

1511. Veroveren *Malakka* onder *Albuquerque*.

1512. *Antonio d'Abreu* bezoekt *Java* (*Grissee*) en bezoekt voor het eerst de *Molukkos*.

1524. De Javanen verdrijven hen van *Soerabaya* en *Grissee*.

1521. Het schip van *Magellaan* bezoekt *Grissee*.

1526. Vestiging en missiën te *Panaroekan*.

1524. Vestiging te *Bantam* (*Sunda*).

1529. Verdrijving van daar door de Javanen.

Togten en handelingen der Nederlanders.

1594. Vruchteloze togten der Hollanders, tot het opsporen van tot eenen N. O. doortogt naar *Oost-Indië*, onder *Barentsz*,

1597. *Linschoten*, *Heemskerk*, de *Veer* en *Rijp*. Overwintering op *Nova Zembla*.

1595. Oprigting der Maatschappij van Verre.

1595. Eerste togt der Hollanders naar *Indië*, onder *Jan Janse* tot *Molenaar* en *Kornelis Houtman*. Zij bezoeken *Bantam*,

1597. *Jakarta* en andere plaatsen op *Java*.

1598. Tweede togt naar *Indië*, onder *J. Cz. van Neck* en *W. van Waerwijck*. Laatstgenoemde bezoekt de *Molukkos*

1600. in 1599.

1598. Verscheidene belangrijke togten naar *Indië*, onder de gebr. tot *Houtman*, *P. Both*, *P. van Caarden*, *S. van der Hagen*,

1602. *J. van Neck*, *J. Heemskerk*, *W. Hermansz*, *J. van Spilbergen*, enz. die gedurig gevechten tegen de Portugezen leveren. Zij bezoeken *Atajiën*, op *Sumatra*, van waar een gezantschap naar *Prins Maurits* ingescheept wordt. Eerste reis rond de wereld door *Olivier van Noord*, 1598. *J. van Spilbergen* bezoekt voor het eerst *Ceylon* in 1602, alwaar hij door den Koning van *Candi* plegtig ontvangen wordt. De Hollanders bezoeken ook *Siam*, *Macao*, de *Philippijnen*, enz.

1602. Komst der Engelschen op *Java*, onder *James Lancaster*.

1602. Oprigting der Oost-Indische Maatschappij (20 Maart).

- 1602 Uitbreiding des handels in *Indië*. Voordeelige gevechten tegen de Portugezen in de *Molukkos*, onder *van der Hagen*.
1610. die in 1607 het fort *Victoria* te *Amboina* sticht. *C. Matelief* ondersteunt den Koning van *Djohor*, tegen de Portugezen; hij belegert *Malakka* en behaalt eene overwinning op de Portugesche vloot. De Hollanders stichten de vesting *Willemstad* te *Ternate* en forten op verscheidene andere plaatsen, bezoeken de vaste kusten van *Indië*, sluiten voordeelige verbonden met verschillende inlandsche vorsten en in 1609 met *Japan*.
1610. *Pieter Both* tot eersten Gouverneur Generaal van Nederlandsch *Indië* aangesteld. Hij vestigt eene faktorij te *Jakarta*. Vijandelikheden met de Spanjaarden te *Ternate* en *Tidore*. Verdragen gesloten met *Boeton*, *Solor*, *Timor* en met *Ceylon* in 1612.
1614. *G. Reijns* volgt *Both* in het bewind op. Deze laatste vergaat op de reis naar het vaderland te *Mauritius*. Handelsbetrekkingen aangeknoopt met *Aden* aan de Roode-zee. Onlusten en gevechten op de *Banda*-eilanden.
1615. Bij het overlijden van *G. Reijns* volgt *L. Reaal* op als Gouverneur Generaal. Belangrijke ontdekkingsreis van *Schouten* en *le Maire* in 1615. De noordhoek van *Nieuw-Holland* was reeds in 1606 door het jagt *de Duifken* ontdekt. In 1609 en 1619 werden *Eendragts-*, *Edels-*land en andere gedeelten langs de westkust van dat werelddeel ontdekt.
1617. *L. Reaal* legt zijnen post neder en wordt opgevolgd door *Jan Pietersz. Coen*.
1616. Oneenigheden met de Engelschen te *Bantam*. Belangrijke togt van *P. van den Broek* naar *Arabie*, *Indostan* en
1618. *Suratte*.
1619. Verdrag tusschen de Engelsche en Nederlandsche Oost-Indische Compagnien, te *Londen* gesloten.
1619. Belegering van *Jakarta* door de *Jakartanen* en *Bantammers*, opgestoot en ondersteund door de Engelschen. Moedig gedrag van den bevelhebber *P. van den Broeck*. Ontzet door *Coen* met eene talrijke vloot. De vesting te *Jakarta* verkrijgt den naam van *Batavia* en wordt tot hoofdplaats der Nederlandsche Oost-Indische Maatschappij bepaald.
1620. Raad van Verdediging, zamengesteld uit Hollanders en Engelschen, te *Batavia* gevestigd.
1622. Vruchteloos beleg van *Macao* door *Bontekoe*. De Chinezen staan het eiland *Formosa* af, alwaar het fort *Zeelandia* gesticht wordt. De *Banda*-eilanden aan het Nederlandsch gezag onderworpen door *Coen*, in 1621.

1623. *Coen* vertrekt naar *Nederland* en benoemt *P. Carpentier* tot zijnen opvolger als Gouverneur Generaal. Vernieuwing van het oktrooi der O. I. Maatschappij. Teregtstelling van verscheidene personen te *Amboina* wegens eene zamenzwering, ten doel hebbende de verdrijving der Nederlanders uit *Amboina*.
- 1627 Ontdekkingen op *Nieuw-Holland* van de *Golf Carpentaria*, en *Nuytsland*, *Arnhemsland*, enz. Dood van den Gouverneur
1628. Generaal *Carpentier*; *J. Pz. Coen* volgt op in het bestuur. Beleg van *Batavia* door een leger van *Mataram* (*Java*). Dappere verdediging der Hollanders. Het beleg opgebroken.
1629. Dood van *J. Pz. Coen*, die opgevolgd wordt door *J. Specx*. Welvaart en verfraaijng van *Batavia*. Voordeelig verbond met *Ternate* gesloten.
1632. *Specx* vertrekt naar *Nederland* en wordt opgevolgd door *H. Brouwer*. Onlusten in de *Molukkos*.
Eerste togten naar *Borneo's* Oostkust.
1636. Vertrek van den Gouverneur Generaal *Brouwer*. *A. van Diemen* komt aan het bestuur.
- 1636 Deze Gouverneur doet twee togten naar de *Molukkos*, dempt en den opstand aldaar en sluit er voordeelige verdragen. Verschrikkelijke vervolgingen tegen de Christenen in *Japan*;
1638. uitroeijing van de Christelijke godsdienst aldaar. Verplaatsing des Hollandschen handels in dat rijk van *Firanda* naar *Decima*; de handel voor alle andere natien wordt gesloten.
- 1637 Oorlogen op *Ceylon* tegen de Portugezen. Overwinning tot ter zee bij *Goa* (1637). *Baticalo*, *Trinconomale*, *Punto*
1644. *Gale* en *Negombo* ingenomen. *Westerwoldt*, *Coster*, *J. T. Paijart* en *F. Caron* onderscheiden zich aldaar.
- 1640 tot 1641. *Malakka* op de Portugezen veroverd. *A. Antoniszoon*, *J. Koper*, *P. van den Broek* en *W. Caartekoe*.
- 1637 De handel met *Tonkin* en *Cochin-China* bevestigd door tot *K. Hartsink*. Gezantschappen naar *Cambodia* onder *J.*
1643. *van Galen* en *H. Hagenaar*; de Nederlanders aldaar vermoord. Gezantschap naar *Laos* onder *G. van Wusthof* (1641).
- 1639 Ontdekkingsreis van *Matthijs Quast* en *Abel Tasman* in tot de wateren beoosten *Japan* (1639). Idem van *Marten Gerritsen Vries* en *Hendrik Schaep* langs de kusten van
1643. *Japan*, *Jesso*, de *Kurilen* en *Tarrakai* of *Saghalien* (1643). *Abel Tasman* ontdekt van *Diemensland*, *Nieuw-Zeeland* en andere eilanden daaromstreeks gelegen (1642 en 1643).
1645. *Van Diemen* sticht twee kerken te *Batavia*, overlijdt en wordt opgevolgd door *C. van der Lijn*. Vrede met *Ma-*

- Mataram* (Java) gesloten. Onlusten op *Ceylon*; *A. van der Stel*, opperhoofd van *Negombo*, vermoord. De vrede aldaar hersteld door toedoen van *J. Maetsuyker* (1649). Onlusten in de *Molukkos* onder den Gouverneur *Demmer*; *Vlaming* wordt aldaar Gouverneur in 1648.
1650. de Gouverneur Generaal *van der Lijn* vertrekt naar Nederland en wordt opgevolgd door *K. Reiniersz.*
1651. Tocht van *Vlaming* met eene aanzienlijke vloot naar *Ternate* en *Amboina*. Uitroeijing der nagelboomen, behalve op *Amboina*.
1652. De *Kaap de Goede Hoop* in bezit genomen door *A. van Riebeeck*. Stichting der volkplanting aldaar.
1653. Dood van *K. Reiniersz.* *J. Maetsuyker* tot opvolger benoemd.
- 1653 Oorlogen op *Ceylon* tegen de Portugezen. *G. Hulft*, in tot 1655 derwaarts gezonden, sneuvelt bij de belegering van
1662. *Colombo*. *Colombo* genomen in 1656. *Rijklof van Goens* naar *Ceylon* gezonden. Groote overwinningen op de kusten van *Coromandel* en *Malabaar*. Verovering van *Cochin* in 1663; vrede met *Portugal* (1661).
- 1653 Onlusten op *Tay-oe-wan*, gezegd *Formosa*. Landing van tot
1663. *Coxinga* aldaar in 1661. Dapper gedrag van den Gouverneur *Coyet*. Heldendood van *Antonie Hambroek*. Overgave van het fort *Zeelandia* in 1662. Tocht tegen de Chinezen en *Coxinga*, onder *Poleman* in 1663. Verlies van *Formosa*. Sluiting van het zoogenaamd Bongajiasch contract met de voornaamste rijken op *Celebes* (1667).
- 1653 Onlusten in de *Molukkos* en te *Makassar*. Togten van tot
1669. *Vlaming* derwaarts. In 1660 uitrusting onder *van Dam* naar *Makassar*, en in 1666 bij eenen nieuwen oorlog, onder *Cornelis Speelman*, die aldaar groote overwinningen behaalt, en het Makassaarsche Rijk in 1669 geheel tot onderwerping brengt. Belangrijke reizen van *W. Schouten* op de kusten van *Coromandel*, enz. Kontrakt met den Radja van *Banka* gesloten, 1668.
- 1664 Uitbreiding der magt op *Sumatra*. De *Westkust* genoegzaam geheel onderworpen, onder het beleid van de *Bitter*,
1670. *Poleman*, *Verspreet*, enz. *Padang* tot hoofdkantoor aldaar bepaald. Vruchteloze aanslagen der Franschen tegen onze bezittingen op *Ceylon*.
- 1674 Inval der Makassaren in Oostelijk Java. Opstand van tot
1677. *Troeno-djoyo* tegen Sultan *Tagal-wangi* van *Mataram*. Afval van Oostelijk Java. Gevechten bij *Soerabaya*. Inname van *Mataram* (*Pleredh*). Herstel van den Vorst door de Hollanders, aan wien het land van *Djakarta* definitief wordt

afgestaan, met eenig land bij *Samarang*. Dood van Sultan *Tagal-wangi* te *Tegal*. Sultan *Hamangkoe Rat I.* Kontrakt met den Koning van Sumbawa. Octrooi verleend aan Dr. *Gueinier* tot het drukken van een Maleisch woordenboek.

- 1678. Bij het overlijden van *J. Maetsuyker* volgt *R. van Goens* als Gouverneur Generaal op. *Troeno-djoyo* beheerscht Oostelijk *Java*, gezeteld te *Kediri*. *Hurdt* veroverd *Kediri* stormenderhand. Krooning des Keizers.
- 1679. Verovering van *Kakapar* in het Solosche, door *Coeper*. Provisionele Bergraad ingesteld.
- 1680. Onderwerping van *Troeno-djoyo*. Wordt door den Keizer wreedaardig vermoord. De Panembahan van *Giri* (*Grissee*) mede overwonnen en geheel *Java* aan den Keizer onderworpen.
- 1681. Oorlog in *Bantam* tusschen de oude Sultan, *Tirtajassa*, met de Engelschen, en den jongen Sultan, *Hadji*, en de Hollanders, eindigende met de verbanning des ouden Sultans, en de verdrijving der Engelschen. De Silidasche goudmijnen op *Sumatra* ontgonnen.
- 1681. De Gouverneur Generaal *van Goens* vertrekt naar *Nederland* en wordt opgevolgd door *C. Speelman*.
- 1681. Onlusten op *Ternate*, *Ambon* en *Boeroe* door den Sultan tot van *Ternate* verwekt, worden in 1683 gedempt. Sluiting
- 1683. van een kontrakt met den koning van *Ternate* bij hetwelk al de landen, destijds tot dat rijk behorende, in vollen eigendom aan de Nederlandsche Oost-Indische Compagnie zijn afgestaan (1683).
- 1684. Dood van den Gouverneur Generaal *Speelman*, die door *J. tot Camphuys* opgevolgd wordt. Opstand van den slaaf *Soerapati*. Moord van *Tak* te *Kartasoera* in 1686. (*Soerapati* beheerst Oostelijk *Java* tot 1704).
- 1686. De Engelschen vestigen zich te *Benkoelen* ter Westkust van *Sumatra*. Gezantschappen naar *Persië* onder *van Heuvel* en *van Leenen* (1684 tot 1692).
- 1687. De hoofdzetel der Maatschappij op de kust van *Coromandel* te *Negapatnam* gevestigd, door *van Rhee*. *Pondicherij* op de Franschen veroverd (1693). Een Abijssinisch Gezantschap te *Batavia*.
- 1691. De Gouverneur Generaal *J. Camphuys* legt zijne waardigheid neder en wordt opgevolgd door *W. van Outhoorn*. Reizen van den beroemden *Kämpfer* door *Java* en *Japan*.
- 1704. Verheffing van *Pangeran Poeger* tot *Soesoehoenan Pakoe I van Mataram*. Oorlog met den *Soesoehoenan Mangkoerat-Mas*, die door de Compagnie niet wordt erkend.

1704. De Gouverneur Generaal *W. van Outhoorn* legt zijne waar- digheid neder en wordt opgevolgd door *J. van Hoorn*.
1705. Veldtocht onder *H. de Wilde* tegen den afgezetten Keizer *Mangkoerat-Màs*. Laatstgenoemde wordt verdreven en *Soe- rakarta* binnengetrokken. De oorlog voortgezet onder *Knol*, *de Bevere* en *de Wilde*. *Bangil* wordt ingenomen. De over- weldiger *Soerapati* sneuvelt. Inneming der pas bij *Kakapar* in 1707. Slagen bij *Sigeri* enz. *Mangkoerat-Màs* geeft zich over in 1708, waardoor de oorlog eindigde.
- 1679 tot 1706. De *Kaap*-kolonie onder het bestuur van *Simon* en *Willem Adriaan van der Stel*.
1709. De Gouverneur Generaal *J. van Hoorn* wordt door *A. van Riebeeck* opgevolgd. Verscheidene nuttige instellingen tot stand gekomen, onder anderen een groote weg naar de Zuidkust, welke in 1698 opgenomen was.
1711. Handelsbetrekkingen met *Bandjermassin* vernieuwd, na de vermoording der Engelsche factorij door den Vorst. *Van den Bosch* als gezant derwaarts vertrokken.
1713. De Gouverneur Generaal *van Riebeeck* overleden en opge- volgd door *C. van Swoll*. Eenige onlusten op de kust van *Malabaar* spoedig gedempt. 1685 tot 1695 en 1705 tot 1714 verblijf van den beroemden geschiedschrijver *François Va- lentijn* in Indië.
1717. Aanval der Balinezen en Ooster-Javanen op *Grissee*.
1718. Opstand van eenige Mataramsche prinszen, in Oostelijk *Java*, vereenigd met de Balinezen en Madurezen. De Soesoehoe- nan *Pakoe I Poeger* sterft in 1719 en wordt opgevolgd door *Hamangkoe Rat II Praboe*.
1718. Dood van den Gouverneur Generaal *van Swoll*, die opge- volgd wordt door *H. Zwaardercron*. Omstreeks 1719 werd voor het eerst met gelukkig gevolg de koffijteelt op *Java* ingevoerd.
1721. Zamenzwering door *Pieter Elberveld* te *Batavia*, tijdig ont- dekt en hij met zijne eedgenooten voorbeeldig gestraft. Merkwaardige ontdekkingsreis rond de wereld van *Jacob Roggeveen*.
1721. Vreesselijke orkanen aan de *Kaap de Goede Hoop* en elders; waardoor de Maatschappij in dat jaar 14 schepen verloor. Paarlvisserij in den zeeboezem *Segara Anakan* aan de zuidkust van *Java*.
1722. Oprigting eener Belgisch Oost-Indische Maatschappij te *Ostende*, welke aanvankelijk groote voordeelen behaalt; doch zoodanig tegengewerkt wordt door de Nederlandsch O. I. Maatschappij en de Engelschen, dat zij in 1731 bij den *Weener* vrede opgeschorst werd en te niet ging

- Eene goud- en zilvermijn op den Goenong *Parang* in het Krawangsche geopend.
1723. Einde des oorlogs op *Java*, voornamelijk ten gevolge van het achtereenvolgens in handen vallen van vele der oproerige opperhoofden, die grootendeels verbannen worden buiten *Java*.
1725. De Gouverneur Generaal *H. Zwaardecron* legt zijne waardigheid neder en wordt opgevolgd door *M. de Haan*.
1729. Dood van den Gouverneur Generaal *de Haan*; *D. Durven* volgt in het bestuur op. Hij verdrukt de Chinesche bevolking, wordt in
- 1732 naar *Holland* terug geroepen, en opgevolgd door *D. van Cloon*. De Gouverneur van *Ceylon*, *P. Vuijst*, wordt, wegens zijne wreedheid tegen de Portugesche ingezetenen gepleegd, naar *Batavia* opgezonden en aldaar met den dood gestraft.
1733. Raad der Mijnen, uit 7 leden bestaande, ingesteld.
1735. De Gouverneur Generaal *D. van Cloon* overleden; wordt opgevolgd door *A. Patras*.
1737. Dood van den Gouverneur Generaal *Patras*; *A. Valckenier* volgt op. Eenige onlusten tegen de vorsten op de westkust van *Sumatra*, worden spoedig gedempt door den opperkoopman aldaar, *de Klerk*.
1737. Zware orkaan aan de *Kaap de Goede Hoop*, waardoor 8 retourschepen in de *Tafelbaai* vergaan.
1740. Opstand der Chinezen, ten gevolge waarvan 10000 hunner vermoord worden door het volk, te *Batavia*.
1741. De Gouverneur Generaal *Valckenier* legt het bestuur neder en wordt opgevolgd door *J. Thedens*. Voortdurende onlusten van de Chinezen in de omstreken van *Batavia*; zij worden zelfs door de Javanen en den Soesoehoenan ondersteund, die de Hollandsche sterkte bij *Kartasoera* innemen en *Samarang* belegeren. Een leger van 12,000 man verslaat de opstandelingen; de verloren posten worden hernomen en de vrede hersteld. *Màs Said*, zoon van den naar *Ceylon* verbannen Pangeran *Ario Mangkoe Negoro*, verwijderdt zich van het hof van *Mataram* en vereenigt zich met eenige misnoegde prinszen, tegen den Soesoehoenan en de Oost Indische Compagnie.
1742. De gewezen Gouverneur Generaal *Valckenier* vertrekt naar het Vaderland, doch wordt op hoog bevel aan de *Kaap de Goede Hoop* aangehouden, naar *Batavia* terug gevoerd en aldaar gevangen gezet.
W. Baron van Imhoff, in *Holland* tot Gouverneur Generaal benoemd, bezoekt op zijne uitreize de *Kaap kolonie* en komt in

1743. te *Batavia*, alwaar hij *J. Thedens* vervangt. Hij tracht met kracht de onlusten der Chinezen te dempen. Door een verdrag met den Soesoehoenan verkrijgt de Maatschappij belangrijke aanwinst van grondgebied, genoegzaam de geheele N. O. kust van *Java*, van *Cheribon* tot *Banjoewangie*.
1745. De prins van *Madura* ondersteunt de oproerige Chinezen, wordt door de Gouverneurs der N. O. kust, *E. Sterrenbergen* en *Benaut* overwonnen en verdreven. Een nieuwe regent, onder Hollandsch gezag, op *Madura* aangesteld.
1746. *Van Imhoff* doet eene reis naar al onze bezittingen op *Java* en voert vele verbeteringen in. Begin der onlusten in het Javasche rijk, door *Mangkoeboemi*, broeder des Keizers *Pakoe Boewono II Lawejan*, berokkend; ook in het Bantamsche breken onlusten uit over de troons-opvolging.
1749. Prins *Willem IV* tot opperhoofd der Oost-Indische Maatschappij benoemd. De Soesoehoenan doet afstand van het geheele Mataramsche rijk aan de Nederlandsche Oost Indische Kompagnie, welk rijk in leen wordt gegeven aan den oudsten zoon van den Keizer, onder den naam van *Pakoe Boewono III Praboe*.
1751. Dood van den Gouverneur Generaal *W. van Imhoff*; wordt opgevolgd door *J. Mossel*. Voortdurende des oorlogs in het Bantamsche. Tegenspoed in *Bengalen* en op de kust van *Coromandel*. Gevechten tegen de zeeroovers op de Malabaarsche kusten. Heldendood van *Jan Louis Philippi*. Stoute daad van den Baron *van Kniphausen* tegen *Bassora* in 1754. Groote sterfte te *Batavia*. Bevelschrift tegen de weelde en pracht aldaar.
1755. Einde des oorlogs op *Java*; het Mataramsche rijk wordt in twee rijken verdeeld: *Sorakarta* en *Djokjokarta*. Uithreiding der Engelsche magt in *Hindostan*. Verheffing van den Pangeran *Ario Mangkoe Boemi* (*Swargo*) tot Sulthan van *Djokjokarta*.
1756. Verbond tusschen de Compagnie en *Bandjermassien*, om de Boeginezen van de Oostkust van Borneo te verdrijven.
1757. De Engelschen veroveren *Bengalen*. Mislukte togt naar *Bengalen* en nederlagen der Nederlanders aldaar, onder *Roussel*. *Más Said*, sedert 16 jaren in oorlog met den Soesoehoenan en de Kompagnie, komt in onderwerping. Hij wordt onafhankelijk prins met den titel *Pangeran Adipati Ario Mangkoe Negoro*.
1761. Dood van den Gouverneur Generaal *J. Mossel*; wordt opgevolgd door *P. A. van der Parra*. De Franschen onder *D'Estaing* vermeesteren de Engelsche bezittingen op de westkust van *Sumatra* en staan die aan de Maatschappij af.

- 1761 Oorlog op *Ceylon* tegen den Koning van *Candi* uitgebroken, tot welke door de Engelschen ondersteund wordt. Afwisselen-
 1766. de voor- en nadeelen aldaar onder den Gouverneur van *Eck*, die in persoon *Candi* inneemt, in 1765. *Van Eck* sterft en wordt opgevolgd door *J. W. Falck*, die onderhandelingen aanknoopt en den vrede in 1766 bewerkt. *Tedder*, *Drowskij*, *Bischof* en vooral *Feber* onderscheiden zich in dien oorlog.
1775. Dood van den Gouverneur Generaal van *der Parra*; *J. van Riemsdijk* volgt op en wordt, na een tweejarig bestuur, in
 1777 door *R. de Klerk* opgevolgd. Uitbreiding der magt op *Borneo*, vooral te *Pontianak*. Eenige onlusten op *Celebes*, door eenen gelukzoeker, *Sankilang* genaamd, verwekt, worden in 1778 beëindigd door de inname van *Makassar* door den majoor *Seidlers*.
1778. Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappenopgerigt.
1780. Dood van den Gouverneur Generaal *R. de Klerk*; *W. A. Alting* volgt op. Trapsgewijs verval van den Nederlandschen handel met *Ceylon*, de kusten van *Coromandel* en *Malabaar*, *Bengalen* en *Japen*. Nadeelige toestand der Oost-Indische Maatschappij.
1780. Oorlog met *Engeland*. Mislukte aanslag der Engelschen op de *Kaap de Goede Hoop*, alwaar wij door een Fransch eskader onder *de Suffren* bijgestaan en gered worden.
1781. De Engelschen maken zich meester van de Hollandsche bezittingen op de kusten van *Coromandel* en *Malabaar* en in *Bengalen*.
1782. De Engelschen nemen onze bezittingen op de westkust van *Sumatra* in; als ook *Trincomale* op *Ceylon*, hetwelk echter door het moedig gedrag van den Gouverneur *Falck*, met hulp van de Franschen onder *de Suffren*, hernomen wordt.
1783. Vrede met *Engeland*. De bezittingen op de *Westkust van Sumatra* en op de *Kust van Coromandel*, behalve *Negapatnam*, worden terug gegeven.
1784. Oorlog met den Sultan der Maleijers. Mislukte belegering van *Riouw*; de Commissaris Generaal *Lemker* vliegt met een fregat in de lucht; de vloot trekt af naar *Malakka*, welke plaats door de legers der Koningin van *Salangoor*, *Djohoor* en *Riouw*, belegerd werd.
1784. Eene vloot, onder *J. C. van Braam*, ontzet *Malakka*, neemt daarna *Salangoor*, voornamelijk door het beleid van *D. van Hogendorp* in, en bemagtigt *Riouw* stormenderhand. Afstand van het rijk van *Bandjermassin* aan de

- Oost Indische Maatschappij. Achteruitgang en treurige toestand der Maatschappij.
1787. *Riouw* door *Solosche* zeeroovers ingenomen. Geschillen met *Palembang* en onlusten in de vorstenlanden op *Java* in 1790.
1787. De Soesoehoenan van *Soerakarta* overlijdt en wordt opgevolgd door zijnen zoon, *Pakoe Boewono IV Bagoes*. De Sulthan van *Bandjermassien* staat de Oostkust van Borneo af aan de Compagnie.
1791. *S. C. Nederburgh*, *S. H. Frijkenius*, *W. A. Alting* (en *J. S. berg* in 1793) worden tot Kommissarissen Generaal van Nederlandsch Indië benoemd. De Sulthan van *Djokjokarta* sterft en wordt opgevolgd door zijnen zoon, *Hamangkoe Boewono II Sepoe*.
1792. De Kommissarissen Generaal *Nederburgh* en *Frijkenius* en bezoeken eerst de *Kaap Kolonie* en voeren daar vele verbeteringen in. Uitbreiding van den landbouw op *Java*.
1793. Gezantschap van *J. Titsingh* en *A. E. van Braam Houckgeest* naar *Peking* in *China*.
1794. Omwenteling in *Holland*.
1795. De Engelschen maken zich meester van onze bezittingen op *Ceylon*, op de kusten van *Malabuur* en *Coromandel*, in *Bengalen*, *Malakka*, de *Molukkos* en de *Kaap de Goede Hoop*.
1796. De Gouverneur- en Kommissaris Generaal *W. A. Alting* neemt zijn ontslag en wordt opgevolgd door *P. G. van Overstraten*. De direktie over de Nederlandsche Oost Indische Compagnie vernietigd en het algemeen Bestuur der zelve opgedragen aan een Kommitte tot den Oost Indischehandel en bezittingen.
1799. De Kommissaris Generaal *Nederburgh* naar *Europa* teruggekeerd.
1800. Een Engelsch eskader blokkeert *Batavia* en vernielt *Onrust*.
1800. Einde der Nederlandsch Oost-Indische Maatschappij.
1801. Dood van den Gouverneur Generaal *P. G. van Overstraten*; wordt opgevolgd door *J. Siberg*.
1802. Vrede met *Engeland*. *Holland* bekomt de kolonien, behalve *Ceylon*, terug. *De Mist* als Kommissaris Generaal en *J. W. Janssens* als Gouverneur naar de *Kaap* vertrokken. Belangrijke reizen dezer heeren door die Kolonie. Hernieuwde oorlog met *Engeland*.
1805. De Gouverneur Generaal *J. Siberg* opgevolgd door *A. H. Wiese*.

1806. Eene Engelsche vloot verschijnt aan de *Kaap de Goede Hoop*, welke kolonie zich bij kapitulatie overgeeft.
1807. Eene Engelsch eskader onder *Pellew* valt de straat van *Madura* binnen en bedreigt *Soerabaya* en *Grissee*.
1808. De Maarschalk *H. W. Daendels*, komt als Gouverneur Generaal in Indië. Gewigtige veranderingen in de bezittingen daargesteld. *Java's N. O. Kust* in residentien of landdrostambten verdeeld. Grootte weg door geheel *Java* aangelegd. Het rijk *Bantam* tot conquest verklaard en de Sulthan verbannen. *Batavia*, als woonplaats, grootendeels verlaten voor de gezondere omstreken. Eenige onlusten in het rijk van *Djokjokarta* spoedig gedempt, zonder bloedvergieten.
1810. De *Molukkos* vallen weder in handen der Engelschen. Inlijving van *Holland* bij het Fransche Keizerrijk.
1811. De Gouverneur Generaal *J. W. Janssens*, komt op *Java* en volgt als dusdanig *Daendels* op. Verschijning eener Engelsche vloot onder *Lord Minto* voor *Batavia*. *Batavia* en de vestingwerken in den omtrek worden na dapperen tegenstand ingenomen. De Gouverneur Generaal trekt naar *Samarang* terug en moet eindelijk de Kolonie bij kapitulatie overgegeven (18 September). Sir *Stamford Raffles* tot Luitenant Gouverneur Generaal aangesteld. De Sulthan van *Djokjokarta* doet afstand van den troon ten behoeve van den Kroonprins Pangeran *Adipatti Anoem Hamangkoe Negoro (Rodjo)*.
1812. De Oostkust van Borneo aan de Engelschen afgestaan.
1812. Traktaten tusschen het Engelsch Gouvernement en de vorsten van *Djokjokarta* en *Soerakarta*, waarbij een afstand van grondgebied wordt bedongen. De oude Sulthan van *Djokjokarta*, die zich weder van het bestuur des rijks had meester gemaakt, wordt, nadat zijn kraton door de Engelsche troepen onder den kolonel *Gillespie* is ingenomen, naar *Poeloe Pinang* verbannen en opgevolgd door zijnen zoon *Hamangkoe Boewono III Rodjo*.
1814. *Nederland* van 't Fransch beheer bevrijd. De teruggave onzer O. I. bezittingen, behalve de *Kaap de Goede Hoop*, wordt bij het te *Londen* met *Engeland* gesloten traktaat bepaald.
1815. Hevige uitbarsting van den *Goenoeng Tambora*, op het eiland *Soembawa*.
1816. De heeren Mr. *C. T. Elout*, G. A. G. P. Baron van der *Capellen* en *A. A. Ruijskes* als Kommissarissen Generaal, en de tweede genoemde tevens als Gouverneur Generaal in Indië aangekomen. Overname der Kolonie; de *Hollandsche* vlag weder te *Batavia* geheschen, den 19den Augustus.

- 1816 Eenige onlusten in het *Krawangsche* worden spoedig gedempt. Overname der Ned. bezittingen op *Borneo*, door den Kommissaris *J. van Boekholtz* en op *Celebes* door den Kommissaris *P. T. Chassé*.
1817. Onlusten in de *Molukkos*. De Resident *J. van den Bergh* te *Saparoea*, vermoord. Expeditie onder den Kommissaris Generaal Schout bij Nacht *A. A. Bujskes*. Expeditien en overwinningen op *Amboina*, *Saparoea* en *Haroeke*, voornamelijk onder beleid van den Majoor *Meijer*. Onderwerping van gemelde bezittingen.
Inspectie-reis over *Java*, door de Kommissarissen Generaal *Elout* en van der *Capellen*.
Hevige uitbarsting des bergs *Idjeng* op *Java's* oostkust.
- 1817—18. Overname der Ned. bezittingen in *Bengalen* en op de kust van *Coromandel*, door den Kommissaris *J. A. van Braam*.
Idem der bezittingen te *Malakka* en *Riouw* door de Kommissarissen *C. J. Wolterbeek* en *J. S. Timmerman Thijssen*.
1818. Onlusten in *Cheribon*. Expeditie daarheen onder den kapitein *Elout*.
Uitbarsting des vuurbergs *Goentoer* in de *Preanger* Regentschappen.
Wegens geschillen op *Borneo* derwaarts gezonden als Kommissaris de *Hr. J. van Boekholtz*, later de Majoor *Nahuijs* en in 1819 de Heer *Roesler*.
1818. Als Kommissaris naar *Palembang* de Heer *Muntinge*. Knevelarijen der Engelschen aldaar en daarop gevolgden opstand onder den Ex-Sulthan *Badar Oedien* (1819). De Sultan *Naja Oedien* neemt de wijk naar *Java* en de Kommissaris met de Ned. krijgsmagt zijn ook verpligt *Palembang* te verlaten.
1819. Plegtige inwijding der Ned. Indische Regering door de Kommissarissen Generaal (16 Januarij). De Kommissaris Generaal *G. A. G. P. Baron van der Capellen* aanvaardt zijne betrekking van Gouverneur Generaal. De Kommissarissen Generaal *Elout* en *Bujskes* vertrekken naar Nederland.
Overname der bezittingen ter Westkust van *Sumatra* door den Kommissaris *J. du Puy*.
Geschillen met de Portugesche regering op *Timor*. De Heeren *Taets van Amerongen* en *M. H. Hulewijn* als Kommissarissen daarheen gezonden.
Oprigting van eene Plantentuin te *Buitenzorg* onder de leiding van den Hoogleeraar *Reinwardt*.
Onlusten op *Celebes* onder zokeren *Aboe Bakar*. Overwinningen aldaar onder den kolonel *de la Fontaine*.

1820. Een opstand onder de Boeginezen te *Riouw* spoedig gedempt door het beleid van den Majoor *Krieger*, als ook eenige onlusten op *Banka* door de Luit. Kolonels *Heer*, *Riesz*, Kapitein *C van der Wijck*, enz.
De Heeren *H. J. van de Graaff* en *G. F. Meijlan* als commissarissen naar de *Molukkos*.
Hevige uitbarsting van den Goenoeng *Api* te *Banda*.
Dood des Keizers van *Soerakarta*, *Pakoe Boewono IV Bagoes*. Plechtige inwijding van Zijnen opvolger en oudsten zoon *Pakoe Boewono V Soegi* onder bijzijn der Kommissarissen *P. Merkus*, *H. G. Nahuys* en *P. H. Lawick van Pabst*.
1821. Cholera op *Java*. Tweede expeditie tegen *Palembang* onder het opperbevel van den Generaal Majoor *de Kock*. De zeemagt werd gekommandeerd door den Kapitein ter zee Jhr. *Lew van Aduard* en de landtroepen stonden onder de Luit. Kolonels *La Fontaine* en *Bischoff*. Zegepraal en overwinning van *Palembang* (23 Junij).
1822. Onlusten der *Padries* in de *Padangsche Bovenlanden*. Expeditie onder den Luit. Kolonel *Raaff*.
Onlusten ter Westkust van *Borneo*, voornamelijk met de *Chinezen*. De heer *J. H. Tobias*, in 1821, als Kommissaris derwaarts gezonden. Overwinningen onder den Luit. Kolonel *de Stuers*.
De Sultan van *Djokjokarta* overlijdt en wordt opgevolgd door zijnen zoon *Hamangkoe Boewono V Menol*.
1824. Traktaat met *Engeland* gesloten. Ruiling van grondgebied, enz. Oprigting der *Ned. Handel Maatschappij*.
Reis van den Gouverneur Generaal door de *Moluksche eilanden* en naar *Celebes*.
Afschaffing van de *Hongie* togten en van de uitroeijing der specerij-tuinen in de *Molukkos*.
Uitbarsting van den *G. Api* te *Banda*.
Opstand van *Boni*. Gevechten bij *Tanette* en *Soepa* onder den Luit. Kolonel *de Stuers*. De Generaal Majoor *van Geen* met versterkingen van *Java* gezonden. Overwinningen bij *Boele Comba*, *Panassa*, *Badjoa*, enz. Inneming van *Boni* en *Soepa*. Hernieuwing van het *Bongajassch* kontrakt door eenige rijken van *Celebes*.
1825. Opstand te *Djokjokarta* onder *Pangeran Arin Dipo Negoro*, oom en voogd des Sultans. Begin des *Javaschen* oorlogs. De Generaal *de Kock* met het opperbevel der krijgsverrigtingen belast. Versterking der krijgsmagt door de aankomst van troepen van *Celebes*, onder den Generaal Majoor *van Geen*.
1826. De Gouverneur Generaal *G. A. G. P. Baron van der Capellen* geeft het opperbestuur over aan den Luit. Gouver-

neur Generaal *H. M. de Kock* (1 Januarij) en vertrekt naar Europa. Komst van den Kommissaris Generaal *L. Burggraaf du Bus de Gisignies*.

- 1826 Voortdoring des oorlogs op *Java*. Gevechten bij *Pleredh* tot en *Gorrok*, enz. (1826). Komst der Expeditionaire troepen uit Nederland (1827). Gedurige gevechten tegen *Dipo Negoro*, *Sentot*, enz. (1827, 1828 en 1829). Onderwerping van *Mangko Boemi* en *Sentot*, gevolgd door de gevangenne ning van *Dipo Negoro* (28 Maart 1830). Einde des oorlogs.
- 1825 Reis van den Luit. ter Zee *D. H. Kolff* naar den Z. O. en Molukschen Archipel en de Z. W. Kust van Nieuw Guinea.
- 1826.
1827. Vijandelijkheden van den Sulthan van *Matam* op *Borneo*, en Expeditie daar heen onder den Kapitein ter zee *H. M. Dib betz*. Hardnekkige gevechten in de rivieren *Karbouw* en *Katapan*. (2 en 3 September) Innemng van *Matam* en onderwerping van dat rijk.
1828. Belangrijke uitbreiding des landbouws op *Java*, vooral door de aanplantingen van *Indigo*, *Katoen*, *Thee*, *Tubak* enz. Invoering der *Cochennille*-teelt.
1828. Reis van den Kapitein Luitenant *Steenboom* met Z. M. Korvet *Triton* en Schooner *Iris* naar Nieuw Guinea. Belangrijke ontdekkingen aldaar. (24 Augustus). In bezitnemng van een gedeelte van *Nieuw Guinea*. Het fort *Du Bus* aldaar gesticht en het etablissement *Merkus-Oord* genoemd.
1830. Komst van den Gouverneur Generaal *J. van den Bosch* en vertrek van den Kommissaris Generaal *L. Burggraaf du Bus de Gisignies*. Aanvaarding van het bestuur door den Gouverneur Generaal *J. van den Bosch*, 16 Januarij. Nieuwe beginselen van bestuur, stelsel van kultures op *Java*.
1832. Oproer der Chinezen in *Krawang*; dood van het lid der natuurkundige kommissie *Macklot*. De Sulthan van *Bantam* wordt, als medepligtig aan zeeroof, naar *Soerabaya* verwijderd.
1833. Aanvaarding der waardigheid van Kommissaris Generaal door den Gouverneur Generaal *J. van den Bosch*, 27 Junij. *J. C. Baud* Gouverneur Generaal ad interim, 2 Julij. De Assistent Resident van *Benkoelen*, *Knoerle*, vermoord.
1834. De Kommissaris Generaal *J. van den Bosch*, vertrekt naar Nederland.

- Expeditie naar de *Lampongs* tegen den muiteling *Radin Imba Kasoema*.
Eene scheepsmagt bezoekt *Berou* en *Boeloengan*, op expeditie, onder den kapitein ter-zee *Anemaet*.
1835. Tractaat met den Sulthan van *Djambi*.
1836. Overgang van het bestuur op den Gouverneur Generaal *D. J. de Eerens*, 29 Februarij.
Kolonie van gewezen zeeroovers aan de *Vosmaers-baai* (baai van Kendarie) op de O. kust van *Celebes*.
Intrekking van het etablissement *Merkus-Oord*, op Nieuw Guinea.
1837. Prins *Willem Frederik Hendrik* der Nederlanden, bezoekt Nederlandsch Indië.
Inneming van *Bonjol*, 19 Augustus.
Overeenkomst met den Sulthan van *Lingga* tot wering van zeeroof.
Schipbreuk van de stoomboot *Willem I*, op de *Lucipara*.
1838. Tijdschrift van Nederlandsch Indië. Het rijk van *Boni* op *Celebes* treedt toe tot het vernieuwd Bongaïasch kontrakt van 1824.
1839. Kommissie naar *Sumatra* van den Raad van Indië, Mr. *P. Merkus*.
1840. Uitbreiding op *Sumatra's Westkust* tot *Singkel*.
Dood van den Gouverneur Generaal *D. J. de Eerens*, 30 Mei.
Aanvaarding der tijdelijke waarneming van de funktien van Gouverneur Generaal door den benoemd provisioneel waarnemend Vice-President van den Raad van Indië *C. S. W. Graaf van Hogendorp*, onder den titel van waarnemend Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië, 1 Junij.
1841. Aanvaarding van het bestuur door den Vice-President van den Raad van Indië Mr. *P. Merkus*, als waarnemend Gouverneur Generaal, 6 Januarij;—en in
1843. als Gouverneur Generaal (14 Februarij). Eene divisie Z. M. oorlogschepen levert verscheidene gevechten tegen de zeeroovers.
1844. Dood van den Gouverneur Generaal Mr. *P. Merkus*, 2 Augustus.
Aanvaarding van het bestuur door den Vice-President van den Raad van Indië Jhr. *J. C. Reijnst*, als waarnemend Gouverneur Generaal (5 Augustus).
Hernieuwde gemeenschap met *Borneo's Oostkust*.
1845. Aanvaarding van het Bestuur door den Minister van Staat

J. J. Rochussen, als Gouverneur Generaal (den 28sten September).

1846. *Borneo's* N. O. kust onder Nederl. Indië getrokken.

1846. Expeditie naar *Bali Beliling* onder bevel van den Schoutbij-Nacht, *E. B. van den Bosch* en den Luitenant Kolonel *G. Bakker*. *Beliling* en *Singa Radja* bemagtigd, den 28sten en 29sten Junij. Den 9den Julij nemen de vorsten van *Beliling* en *Karang Assam* de door het gouvernement gestelde voorwaarden aan.

9 September de stad *Makassar* tot vrij-haven verklaard. Verheffing van de Nederlandsche bezittingen op het eiland Borneo tot een Gouvernement.

1848 Eene tweede expeditie tegen de vorsten van *Klonkong*, *Karang Assam* en *Beliling* uitgerust, keert terug, na vruchteloze pogingen om zich meester te maken van de vijandelijke sterkte te *Djaga-raga* in *Beliling*.

De hoofdplaats van *Solokh*, het verblijf van de beruchte Solosche zeeroovers, getuchtigd door twee Nederlandsche oorlogs vaartuigen, onder bevel van den kapitein luitenant ter zee van *Braam Houckgeest*.

(1 Mei) Invoering der nieuwe Wetgeving.

Manado en *Kema* tot vrijhavens verklaard.

1849. Derde expeditie tegen de weerspannige vorsten van *Bali*. *Djaga-raga* stormenderhand ingenomen (16 April). Inname van den heiligen tempel te *Soengilawas* (24 Mei). Slag te *Kasoemba*.

De Generaal *Michiels* sneuvelt.

De vorsten van *Klonkong*, *Badong*, *Tabanan* en *Gianjar*, zenden gezanten naar *Batavia*.

Het Gouvernement sluit traktaten met alle Balische vorsten.

De Gouverneur-Generaal *Rochussen*, bezoekt *Banjerassin* en *Makassar*.

1850. Onlusten in het Bantamsche; expeditie derwaarts onder den Luitenant-Kolonel *de Brauw*. Onlusten onder de Chinezen in de Westersafdeeling van *Borneo*. 11 en 12 September, gevechten nabij *Pamangkat*. De kommandant der expeditie, de Luitenant Kolonel *Sorg* doodelijk gewond. Onrustige bewegingen op *Banka*.

Mr. *G. J. Bruce*, benoemd Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, overlijdt voor zijn vertrek naar *Indië*, 30 December.

1851. Zijn opvolger Mr. *A. J. Duymaer van Twist*, aanvaardt het bestuur op 12 Mei.

Cholera op *Java*.

Herstelling der rust op *Banka*. Expeditie naar *Palembang*

- tot demping van den aldaar uitgebroken opstand. Expeditie naar de Lampongsche distrikten.
1852. Gedeeltelijke afschaffing der bazaar-pachten.
De rust in het Palembangsche hersteld.
Zware aard- en zee beving in de *Molukkos*. *Banda* grootendeels verwoest (Nov., Dec., Jan. — vooral 26 November).
1853. Nieuwe onlusten der Chinezen op *Borneo*.
Gevechten in de omstreken van *Sepang*, *Seminis* en *Bentoenay*.
De Cholera woedt op *Sumatra*.
Tentoonstelling van voortbrengselen der natuur en van landbouw en nijverheid in *Neêrlandsch-Indië*, gehouden te *Batavia* (Ocl.—Dec.).
1854. De havens van *Amboina*, *Banda*, *Ternate* en *Kayelis* voor den vrijen handel opengesteld.
Onlusten in de Palembangsche bovenlanden (*Kommering Oelos*) aangehitst door *Radja Tiang Alam*.
Dood des Sulthans van *Sumanap* (31 Maart).
Expeditie tegen de Chinezen in de Wester afdeeling van *Borneo*. De magt, onder den Luitenant Kolonel *A. J. Andresen*, vermeestert *Bentoenay*, *Sinkawang*, *Djintang* en den 2den Junij de hoofdplaats *Montrado*. Mr. *A. Prins* Kommissaris van het Gouvernement op *Borneo*.
De Gouverneur-Generaal bezoekt de residentie *Bantam* en het gouvernement van *Sumatra's Westkust*.
Creatie van een nieuw muntstelsel voor Nederl. Indië.
1855. Installatie des 11den Panembahaus van *Sumanap*, 20 Januarij.
Dood van Sulthan *F* van *Djokjakarta*, 4 Junij.
Dood van *Dipo Negoro* in ballingschap, 8 Februarij.
Nieuw Regerings Reglement ingevoerd, 1 Mei.
De Gouverneur van *Makasser*, *van der Hart*, vermoord, 26 Maart.
Roovers flotilles van *Mindanao* bezoeken den Oosterschen Archipel.
Zware aardbeving op *Ternate*, Julij.
Reis van den Gouverneur-Generaal naar de Moluksche eilanden en *Maxado*.
1856. Zware uitbarsting van den vuurberg *Awoe* op het eiland *Groot Sangir*. Maart.
Expeditie naar *Tomorie*, tot herstelling der regten van den Sulthan van *Ternate*. April.

1856. Expeditie naar *Mandhar (Tapallang)*, tot tuchtiging van strandroof.

Radja *Tiang Alam*, de hoofdmuiteling in *Palembang*, geeft zich over en wordt verwijderd naar *Salatiga*.

Onrustige bewegingen onder de Chinezen van *Battam (Riouw)* gestild.

Aftreding van mr. *A. J. Duymaer van Twist* als Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indie*. Optreding als zoodanig van *Z. E. Chs. F. Pahud*. 22 Mei.

Expeditie onder den Kolonel *J. A. Waleson* naar de *Lampongsche distrikten*, tegen *Rudhen Intan* en zijn aanhang. De voornaamste muiters worden gevangen genomen of door de bevolking gedood. Julij.

Toelating van vreemde consuls in *Nederlandsch-Indie*. November.

VERJAARDAGEN DER LEDEN
VAN HET
KONINKLIJK HUIS.

- Januarij* 19. ANNA PAULOWNA, *Koningin Douai- Geb.*
rière, Groot-Vorstin van Rusland. 1795.
- Februarij* 1. LOUISA AUGUSTA WILHELMINA AMA-
 LIA, *Prinses van Pruissen, gemalin*
van Z. K. H. Prins FREDERIK, . . . 1808.
- » 19. WILLEM ALEXANDER PAUL FREDERIK
 LODEWIJK, *Koning der Nederlanden,*
Prins van Oranje-Nassau, Groot-
Hertog van Luxemburg, enz. enz. enz. 1817.
- » 28. WILLEM FREDERIK KAREL, *Prins der*
Nederlanden, broeder van wijlen Z. M.
Koning Willem II 1797.
- April* 8. WILHELMINA MARIA SOPHIA LOUISA,
zuster van Z. M. den Koning, gema-
lin van Z. K. H. KAREL ALEXANDER
AUGUSTUS JAN, Groot - Hertog van
Saxen-Weimar-Eisenach 1824.
- Mei* 9. WILHELMINA FREDERIKA LOUISA CHAR-
 LOTTA MARIANNA, *zuster van wijlen*
Z. M. Koning Willem II, gemalin
van Prins ALBERT van Pruissen. . . 1810.
- » 20. AMÉLIE MARIA DA GLORIA AUGUSTE, *Her-*
togin van Saxen-Weimar-Eisenach,
gemalin van Z. K. H. Prins Willem
Frederik Hendrik. 1830.

- Junij* 13. WILLEM FREDERIK HENDRIK, *broeder van Z. M. den Koning*. 1820.
- » 17. SOPHIA FREDERIKA MATHILDA, *Konigin der Nederlanden, Prinses van Wurtemberg* 1818.
- Julij* 5. WILHELMINA FREDERIKA ANNA ELISABETH MARIA, *dochter van Z. K. H. Prins FREDERIK der Nederlanden* . . 1811.
- Augustus* 5. WILHELMINA FREDERIKA ALEXANDRINA ANNA LOUISA, *dochter van Z. K. H. Prins FREDERIK der Nederlanden, gemalin van Z. K. H. KAREL EUGENIUS, Kroonprins van Zweden en Nooricegen* 1828.
- » 26. WILLEM ALEXANDER KAREL HENDRIK FREDERIK, *zoon des Koning* 1851.
- September* 4. WILLEM NICOLAAS ALEXANDER FREDERIK KAREL HENDRIK, *Prins van Oranje* 1810

N A A M L I J S T
D E R
G O U V E R N E U R S - G E N E R A A L
E N
K O M M I S S A R I S S E N - G E N E R A A L
V A N
N E D E R L A N D S C H - I N D I E.

G O U V E R N E U R S - G E N E R A A L.

1	Pieter Both,	van 1610 tot 1614
2	Gerrit Reijnst,	» 1614 » 1615
3	Laurens Reaal,	» 1615 » 1619
4	Jan Pietersz. Coen,	» 1619 » 1623
5	Pieter Carpentier,	» 1623 » 1627
6	Jan Pietersz. Coen,	» 1627 » 1629
7	Jacques Spex,	» 1629 » 1632
8	Hendrik Brouwer,	» 1632 » 1636
9	Anthonio van Diemen,	» 1636 » 1645
10	Cornelis van der Lijn,	» 1645 » 1650
11	Carel Reijniersz,	» 1650 » 1653
12	Mr. Joan Maatsuijker,	» 1653 » 1678
13	Rijklof van Goens,	» 1678 » 1681
14	Cornelis Jansz. Speelman,	» 1681 » 1684
15	Johannes Camphuijs,	» 1684 » 1691
16	Willem van Outhoorn,	» 1691 » 1704
17	Joan van Hoorn,	» 1704 » 1709
18	Abraham van Riebeeck,	» 1709 » 1713
19	Christoffel van Swoll,	» 1713 » 1718
20	Hendrik Zwaardcroon,	» 1718 » 1725
21	Mattheus de Haan,	» 1725 » 1729
22	Diederik Durven,	» 1729 » 1730
23	Dirk van Cloon,	» 1730 » 1735
24	Abraham Patras,	» 1735 » 1737
25	Adriaan Valckenier,	» 1737 » 1741
26	Johannes Thedens, (<i>ad interim</i>).	» 1741 » 1743
27	Gustaaf Willem Baron van Imhoff,	» 1743 » 1750
28	Jacob Mossel,	» 1750 » 1761
29	Petrus Albertus van der Parra,	» 1761 » 1775
30	Jeremias van Riemsdijk,	» 1775 » 1777
31	Reinier de Klerk,	» 1777 » 1780
32	Mr. Willem Arnold Alting,	» 1780 » 1790

33	Mr. Pieter Gerardus van Overstraten, . . .	van 1796 tot 1801
34	Johannes Siberg,	» 1801 » 1804
35	Albertus Henricus Wiese,	» 1804 » 1808
36	Herman Willem Daendels,	» 1808 » 1811
37	Jan Willem Janssens,	» 1811 » 1811
38	Thomas Stamford Raffles, {	» 1811 » 1816
39	John Fendall, <i>Luitenant- Gouverneur-Generaal</i> } <i>Britsch tus- schen bestuur</i> }	» 1816 » 1816
40	Godert Alexander Gerard Philip Baron van der Capellen,	» 1816 » 1826
41	Hendrik Merkus de Kock, (<i>Luitenant- Gouverneur-Generaal</i>)	» 1826 » 1830
42	Johannes van den Bosch,	» 1830 » 1833
43	Jean Chrétien Baud, (<i>ad interim</i>)	» 1833 » 1836
44	Dominique Jacques de Eerens,	» 1836 » 1840
45	Carel Sirardus Willem Graaf van Hogendorp, (<i>waarnemend</i>)	» 1840 » 1841
46	Mr. Pieter Merkus, (<i>tot 1843 waarnemend</i>).	» 1841 » 1844
47	Jhr. Joan Cornelis Reijnst, (<i>waarnemend</i>)	» 1844 » 1845
48	Jan Jacob Rochussen,	» 1845 » 1851
49	Mr. George Isaac Bruce, (<i>overleden voor zijn vertrek uit Nederland.</i>)	
50	Mr. Albertus Jacob Duymaer van Twist,	» 1851 » 1856
51	Charles Ferdinand Pahud,	» 1856 » —

KOMMISSARISSEN-GENERAAL.

Mr. Sebastiaan Cornelis Nederburgh,	1791
Simon Hendrik Frijkenius,	1791
Mr. Willem Arnold Alting,	1791
Johannes Siberg,	1793
Mr. Pieter Gerardus van Overstraten,	1796
Mr. Cornelis Theodorus Elout,	1816
Godert Alexander Gerard Philip Baron van der Capellen,	1816
Arnold Adriaan Buijskes,	1816
Leonard Burggraaf du Bus de Gisignies,	1826
Johannes van den Bosch,	1833

I N H O U D.

	Bladzijde
Jaartellingen	5.
Chronologische cirkels	»
Christelijke feestdagen	»
Zons-declinatie en Tijdvereffening.	6.
Opkomst- en ondergang der zon en Meridiaan-doorgang van vier voorname planeten	7.
Maans-doorgang van den Meridiaan	8.
Eclipsen gedurende het jaar 1857.	9.
Christelijke kalender.	10.
Israëlitische jaartelling en feestdagen	16.
Israëlitische kalender	17.
Chinesche tijdrekening en jaartelling	18.
Chinesche kalender	20.
Inlandsche tijdrekening	21.
Tijdrekening en Jaartelling der Mohammedanen.	22.
Kalender der Mohamedanen	24.
Tijdrekening der Javanen	25.
Vergelijking der Javaansche en Arabische maanden.	27.
Loopende cycles en tijdperken op Java	28.
Oud Javaansche kalender	29.
Nieuwe Javaansche kalender.	30.
Geographische ligging der voornaamste plaatsen in Ne- derlandsch-Indië	31.
Depôt van Zeekaarten te Batavia.	34.
Meteorologische opgaven	35.
Voornaamste munten, maten en gewigten in gebruik in Nederlandsch-Indië	37.
Aardbevingen op Java	39.
Hoogte boven de oppervlakte der zee van een aantal punten in Nederlandsch-Indië	40.
Korte Kronijk de voornaamste gebeurtenissen in Neder- landsch-Indië, van onze eerste vestiging aldaar tot het jaar 1856	54.
Verjaardagen van het Koninklijk Huis	72.
Naamlijst der Gouverneurs-Generaal en Kommissarissen Ge- neraal van Nederlandsch-Indië	74.
Aankomst en vertrek van den brievenpost op de onderschei- dene Residentien, langs den grooten weg van Java. —	—.

AANTOONING hier, langs den grooten weg van Java.

NAMEN DER PLAATSEN ALWAAR POSTKANTOREN BESTAAN.	NAAR DE WEST.		AANKOMST VAN DE WEST.	
	uren.		dagen.	uren.
ANJER.....				
SERANG.....	9½ 's morg.	Maandag.	4½ 's namidd.	
BATAVIA.....	6 's avonds.	Vrijdag.	6 's morgens.	
BUITENZORG.....	9 's avonds.	Dingsdag.	12 's nachts.	
TJIAN DJOER....	8½ 's morg.	Zaturdag.	11 's morgens.	
CHERIBON.....	8 's morg.	Woensdag.	11½ 's morgens.	
TEGAL.....	12½ 's nachts.	Zaturdag.	7 's avonds.	
PEKALONGAN....	5 's namidd.	Maandag.	2½ 's ochtends.	
SAMARANG.....	4½ 's ochtends.	Zaturdag.	3 's namidd.	
PATTIE.....	6 's avonds.	Dingsdag.	1½ 's nachts.	
REMBANG.....	1½ 's namidd.	Zondag.	6 's morgens.	
TOEBAN.....	7 's morgens.	Woensdag.	3½ 's namidd.	
GRISSEH.....	8 's avonds.	Zondag.	11½ 's nachts.	
SOERABAJA.....	6 's avonds.	Woensdag.	1½ 's nachts.	
PASOEROEAN....	8 's morgens.	Maandag.	11½ 's morgens.	
PROBOLINGO....	4 's morgens.	Donderdag.	2½ 's namidd.	
BEZOEKIE.....	12½ 's nachts.	Maandag.	7 's avonds.	
BANJOEWANGIE...	7 's avonds.	Donderdag.	12 's middags.	

Het vertrek van gaders het oponthoud van den Post op
iedere plaats.

leux
- 1 -
the

Neth

